

Radiovereld

N.V.R.D.

N.O.R.G.

CEBUBERA

RADIO

TELEVISIE

OFFICIEEL ORGAAN VAN N.V.R.D. - CEBUBERA EN N.O.R.G.

In dit nummer o.a.:

De miljoenensmijterij bij het 'Rijksradiodistributienet

Nieuwe standaardcurve voor gramfoonplaten

Beeld op doorreis

Hoopvolle stemming op TV-markt

Eurovisie in de reclame

No. 16

10 Juni 1954

7e Jaargang

Zeer snel heeft de
PHILIPS
BANDRECORDER
de Nederlandse markt veroverd

Dank zij zijn vele goede eigenschappen, zijn aantrekkelijke uitvoering en zijn lage prijs, is dit apparaat voor de handel een **GEMAKKELIJK VERKOOPBAAR ARTIKEL** waarvoor een ongekend groot afzetgebied braak ligt. Doe er Uw voordeel mee.

POUSSEER
DEMONSTREER
EN VERKOOP
DE PHILIPS
BANDRECORDER
TYPE EL 3530

Compleet met microfoon en 180 meter band

f 740.

Radiowereld

Orgaan van: „N.V.R.D.“, Nederlandse Vereniging van Radio-
Detailhandelaren, waaronder begrepen Televisie-Detailhandelaren
en Televisie- en Radioreparateurs - „CEBUBERA“, Centraal
Bureau tot Bescherming van de Belangen van de Radiohandel -
„N. O. R. G.“, Nederlandse Organisatie v. d. Radio-Groothandel

REDACTIECOMMISSIE: R. F. van Housdon, B. J.
Lankamp, C. P. van Solingen, J. Weenenk, J. Wigerink

REDACTIE-ADRES: Pr. Hendriklaan 32, Amsterdam-Z., Tel. 717643
JOURNALISTIEK VERZORGER: J. J. Lichtenveldt

VERSCHIJNT OM DE 14 DAGEN

De miljoenensmijterij

bij het Rijksradiodistributienet

Tweede Kamer wenst opheldering over duister PTT-beleid inzake draadomroep

In verband met de grote belangstelling die daarvoor zal bestaan bij radiohandel en -industrie, volgt hieronder een aan de „Handelingen“ ontleend woordelijk verslag van de kritiek op het beleid inzake de rijksradiodistributie, uitgebracht door het lid der Tweede Kamer prof. mr. H. J. Hellema, bij de behandeling in de vergadering van 29 April van het wetsontwerp tot vaststelling van de begroting van het Staatsbedrijf der PTT voor het dienstjaar 1954.
Cursivering door de redactie.

Mijnheer de Voorzitter! Bij de behandeling van de PTT-begroting 1953 heeft onze fractie er al bezwaar tegen gemaakt, dat aan de radiodistributieluisteraars een subsidie van ca. f 8 tot f 10 per jaar wordt gegeven, en wij hebben opgemerkt, dat het ons volmaakt duister is, waarom de opvolgende Ministers van Verkeer en Waterstaat tolereren, dat aan een bepaalde categorie luisteraars subsidie wordt verleend en *dientengevolge deloyale concurrentie wordt gevoerd tegen degenen, die toestellen fabriceren of verhandelen.*

De Minister wilde toen op dit onderwerp niet ingaan, omdat een spoedige behandeling van wetsontwerp 730 verwacht mocht worden. Reeds toen heb ik geantwoord, dat ik het standpunt van de Minister, dat het tarievenvraagstuk meer vruchtdragend bij dit wetsontwerp zou kunnen worden behandeld, niet deelde, omdat het bij dit wetsontwerp ging om Overheidsexploitatie of particuliere exploitatie, maar niet over de tarieven.

De praktijk heeft mij in het gelijk gesteld; vandaar dat ik bij deze begroting opnieuw op deze zowel principieel als financieel uiterst belangrijke zaak ben teruggekomen. *Op de huidige begroting komt een geraamd verlies voor de radiodistributie voor van niet minder dan 5.8 miljoen bij een aantal abonneés van ongeveer 480.000, hetgeen dus ruim f 12 per abonneé uitmaakt bij een tarief van f 24.—.*

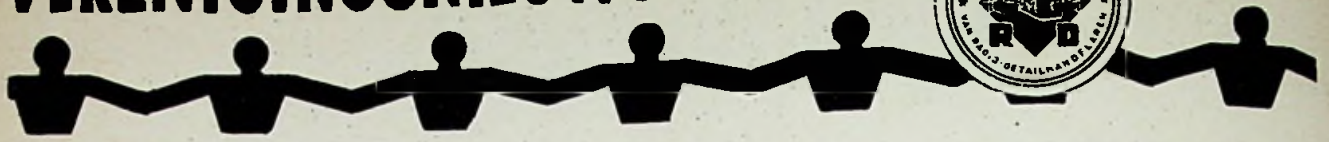
In de Tweede Kamer heeft de Minister medegedeeld, dat dit bedrag van 5.8 miljoen het oude cijfer is, dat zou hebben gegolden, indien de beheerspolitiek van de PTT dezelfde zou zijn gebleven als in de achter ons liggende jaren, doch dat daarin nu door de definitieve overgang van het radiodistributiebedrijf naar PTT verandering is gekomen. Wij hebben in het Voorlopig Verslag dezer Kamer nu nadere inlichtingen gevraagd, waarop de verwachting is gebaseerd, dat het oorspronkelijk geraamde verlies van 5.8 miljoen zou kunnen worden teruggebracht tot 1.4 miljoen, daar wij ons dit, gezien de hoge investeringen bij een vrijwel constant aantal abonneés, niet konden voorstellen. In de Memorie van Antwoord heeft de Minister daarop een zestal maatregelen genoemd, waardoor het verlies van de draadomroep zou kunnen worden beperkt.

Als eerste is genoemd het voor de afschrijvingen van de verschillende technische middelen van de draadomroep bezigen van maatstaven, welke in overeenstemming zijn met

(Zie verder blz. 361)

NIEUWS front

● *Toenemende verpakkingskosten zijn een nachtmerrie voor de radio-industrie, alleen aan dozen voor beeldbuizen werd vorig jaar in de U. S. 4 miljoen dollar uitgegeven en met de verpakking van apparaten zijn enorme kapitalen gemoeid. Goede ideeën die tot besparing leiden zijn goud waard.* ● *Met een „opzeggingstermijn“ van een week is de frequentie van Langenberg-TV per 1 Juni in overeenstemming gebracht met het Stockholm-plan, zodat deze zender thans op kanaal 9 werkt. De frequentiewijziging zal tot gevolg hebben, dat alle bestaande „Langenberg-antennes“ vervangen of veranderd zullen moeten worden.* ● *In Amerika is opgericht het „High Fidelity Institute of the Electronics Industries“.* ● *Eind Maart bedroeg het aantal door de Britse PTT uitgereikte kijkvergunningen 3.248.892, de gemiddelde maandelijkse aanwas is 75.000. In deze maand deed zich voor het eerst het feit voor, dat de tv-verkoop de omzet in omroepontvangers overtrof (55 tegen 45 %).* ● *Er tekent zich een snel toenement tekort af aan selenium, waarvan thans 45 % wordt gebruikt in de elektronische industrie, hoofdzakelijk voor de vervaardiging van gelijkrichters.* ● *De Canadese televisie gaat met sprongen vooruit; reeds werd het aantal zenders van 2 op 9 gebracht en aan verdere uitbreiding met 6 zenders wordt gewerkt. Vorig jaar was de tv-omzet (429.600 apparaten) twee en half maal zo groot als in 1952; gemiddelde prijzen \$ 406 à 442.* ● *In 1953 steeg in Duitsland de productie van grammofoonplaten met 36 % (17 mln tegen 12.5 mln in 1952); de output aan platenspelers en wisselaars nam met ca. 50 % toe.* ●

In de handel

Het Bureau van Cebubera deelt ons mede, dat door de N.V. Hap é v.h. Gebr. Peters in de handel is gebracht een draagbaar radio-ontvangtoestel, merk BRAUN, type Exporter ad f 125,— excl. batt.

Ontvreemd

In het tijdvak 24 tot 26 Mei 1954 is uit de radiowerkplaats van het telefoondistrict Rotterdam te Rotterdam ontvreemd de „Magnetophon”, merk AEG, type KL 25 no 5316, ingebouwd in lichtbruine koffer, afmetingen 425 x 325 x 185 mm, gewicht 13.5.

Bij aantreffen wordt gaarne telefonisch bericht verzocht aan opsporingsdienst P.T.T.-Rotterdam, tel. K. 1800 — 29440, toestel 278.

Wijziging Ledenlijst Cebubera

Van Cebubera ontvingen wij de mededeling, dat de N.V. Handelsonderneming H. D. O. te Dordrecht bedankt heeft voor het lidmaatschap van deze organisatie en het merk SCHAUB niet langer vertegenwoordigt. Een en ander brengt niet mede, dat van deze N.V. geen radio-contract-artikelen meer zouden mogen worden betrokken, aangezien de H. D. O. wel lid blijft van de NORG.

De leden van de N. V. R. D. worden verzocht hiervan goede nota te nemen.

Televisie op het platteland

Teneinde de televisie ook bij de bewoners van het platteland te propagieren, heeft Philips-Duitsland een speciale reclame-actie op touw gezet. Voor dit doel trekken drie TV-wagens door het gehele gebied, dat door de Westduitse zenders wordt bestreken. Dat de belangstelling hiervoor niet gering is, bewijst het feit dat in ruim drie maanden niet minder dan 50.000 personen de gelegenheid benutten om op deze wijze met de televisie kennis te maken.

Deze TV-wagens beschikken over een omvangrijke antenne-apparatuur. Daardoor kon ook gedemonstreerd worden in streken, waar tv-ontvangst nog niet goed mogelijk is.

De actie wordt nog voortgezet, terwijl een vierde wagen in gebruik genomen is om daarmee speciaal de bevolking van grotere steden voor de televisie te interesseren.

Wijzigingen in de ledenlijst der N.V.R.D.

gedurende de maand Mei

Drente

Nieuw lid: A. Brust, Weerdin-
gestraat 6, Emmen.

Noord-Overijssel/Noord-Gelderland

Afvoeren: L. de Jong, Wilhel-
minastraat 26, Hardenberg, op eigen
verzoek.

Utrecht

Afvoeren: C. A. Sakko, A. 47,
Vinkeveen, wegens emigratie.

Noord-Holland

Nieuwe leden: C. Dekker,
Waarland D 53, Harenkarspel; J. J.
Tijssen, Hofstraat 40, Den Oever.

Afvoeren: Alb. M. de Haan,
Hofstraat 40, Den Oever wegens over-
dracht van de zaak.

Zuid-Holland Zuid

Nieuw lid: Fa H. Oudshoorn,
Overschie Dorsstraat 12, Over-
schie.

Zeeland

Nieuw lid: A. Hage, Wilhelmi-
nastraat 52, Wemeldinge.

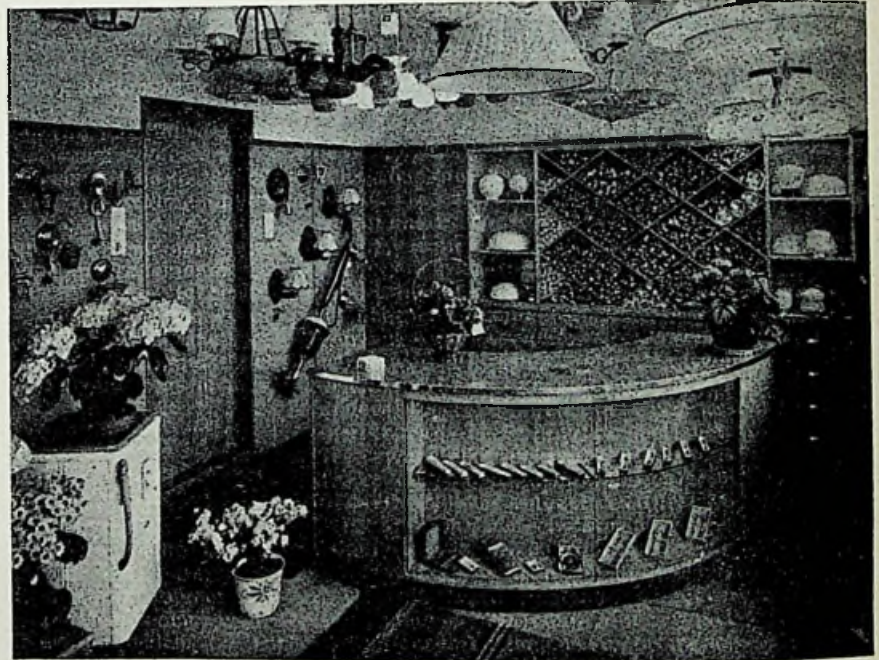
Noord-Brabant

Nieuwe leden: G. Maas, Rijksweg
130, Heesch; N.V. Electron (Filh.
M. A. Mahielsen), Spoorstraat 70 a,
Mill.

Afdeling B:

Nieuw lid: S. G. Kremer, N.
Willemskanaal 14, Assen.

Afvoeren: J. W. Houtenbrink,
Dordtselaan 148, Rotterdam, wegens
opheffing van de zaak.

DE WENTELENDEN WIELEN VAN DE TIJD — Modernisering is niet alleen het overgaan tot een meer aan het tijdseigen aangepaste interieurverzorging, vóór alles moet en zal het doel zijn om ruimte te scheppen. Ruimte voor doelmatige opstelling van het sterk toenemende aantal verkoopartikelen — ruimte die „groter maakt”. In die zin dat daardoor de importantie van de zaak toeneemt. Ook al omdat hier doorgaans niet uit onbepaalde middelen kan worden geput, is vooral de vernieuwing van de kleine zaak een harde noot. Van goede smaak en vindrijkheid getuigt de oplossing die gegeven is aan de verbouwing van de zaak van het NEVD-lid J. Bakker te Papendrecht. De foto toont een deel van het interieur vanaf de winkeldeur gezien; aan de andere zijde wordt de verkoopruimte afgesloten door een langs de gehele wand lopende vitrinekast, op de vloer daarvoor een opstelling van grotere electr. artikelen, aansluitende op een getrapte uitstallingsopstand tegen de binnenmuur. Het geheel werkt als een facet voor de „doorgetrokken” etalages, waardoor ook van buiten af de zaak als het ware eens zo groot is geworden.

Wonderlijke exploitatiebasis van het Rijksradiodistributienet

die, geldende voor andere dienstonderdelen. In het Eindverslag hebben wij opgemerkt, dat het volkomen duister is, waarom een juiste afschrijvingspolitiek zou hebben moeten wachten op de aanneming van het wetsontwerp 730, terwijl onzerzijds tevens is gevraagd om nadere inlichtingen. Immers, wanneer men de voor andere dienstonderdelen geldende maatstaven niet kent, kan men ook hoegenaamd niet beoordelen, wat deze maatregel inhoudt.

Bij de Nota naar aanleiding van het Eindverslag heeft de Minister nu medegedeeld, dat men in aansluiting aan hetgeen in het particuliere bedrijf gebruikelijk was, een afschrijving toepaste van 10 pct., terwijl men nu meent ten aanzien van centrale inrichtingen en grondkabels met een afschrijving over gemiddeld 15 jaar te kunnen volstaan. Medegedeeld wordt, dat deze wijziging ten gevolge zal hebben, dat de afschrijvingen ruim f 300.000 per jaar minder zullen bedragen.

M. d. V.! Het spijt mij te moeten verklaren, dat het afschrijvingsbeleid van PTT na alle daaromtrent verstrekte mededelingen mij volkomen onbegrijpelijk is. Op blz. 4 van de uitgewerkte en toelichtende staat bij de PTT-begroting 1954 vinden wij een gespecificeerde opgave van de afschrijvingen der diverse bedrijfs-onderdelen. Voor de radiodistributie wordt de afschrijving van 1954 begroot op rond 5½ miljoen. Het geraamde verloop voor 1953 is rond 2½ miljoen. Dit maakt dus in 1 jaar een verschil van 3 miljoen, terwijl de investeringen voor 1954 waren begroot op 8 miljoen. Bij afschrijving op basis van 10 jaar zou dit dus een verschil mogen uitmaken van 10 pct van 8 miljoen, dus f 800.000.

Hoe komt men tot dit verschil van 3 miljoen?

Al evenmin duidelijk is mij, hoe men bij de verlenging van de afschrijvingstermijn van 10 op 15 jaar slechts tot een besparing kan komen van f 300.000. Als men in de afgelopen jaren te veel heeft afgeschreven, moet men het verschil tussen het reëel afgeschreven bedrag en het juiste bedrag van de afschrijvingen rectificeren. Dit is natuurlijk over al die jaren een zeer belangrijk bedrag.

Denkbaar is ook, dat men op het verleden niet wenst terug te komen en alleen voor de toekomst de afschrijvingstermijnen van 10 op 15 jaar verlengt. Als 5½ miljoen echter de normale afschrijving is over 10 jaar, dan moet een verlenging van de afschrijvingsperiode met 5

jaar toch een voordeel opleveren van ongeveer twee miljoen.

Nu kan ik mij wel aan allerlei speculaties wagen, hoe men tot deze cijfers is gekomen, maar ik meen, dat het een niet onredelijk verlangen is, dat men de Staten-Generaal inlichtingen verstrekt, die te begrijpen zijn. Er is echter niet alleen veel onbegrijpelijks in de cijfers, er is ook een volslagen tegenstelling tussen wat in de nota bij Wetsontwerp 730 is beweerd en wat nu bij deze begroting naar voren wordt gebracht. In de nota staat:

„Een bevredigende sanering kan eensdeels worden bereikt door alle investeringen tot en met 1950 in éénmaal, eventueel in 2 jaren, af te schrijven. Hiermede is een bedrag van nagenoeg 13½ miljoen gulden gemoeid”.

In de Memorie van Toelichting op deze begroting wordt nadrukkelijk medegedeeld, dat de in de nota betreffende de radiodistributie van 29 Juni 1953 genoemde financiële en technische saneringsmiddelen nog niet in deze begroting zijn verwerkt.

Hieruit zou men dus afleiden, dat bij toepassing van de in de nota aangekondigde maatregelen het verlies aanmerkelijk groter moet worden ten gevolge van de extra-afschrijving van 13½ miljoen. Nu wordt in de nota naar aanleiding van het Eindverslag plotseling gesproken over een afschrijving over gemiddeld 15 jaar, wat dan slechts een voordeel zou geven van f 300.000.

In de nota van 29 Juni 1953 vinden wij als motivering voor afschrijving ineens:

„Deze maatregel wordt gewettigd door de omstandigheid, dat de investeringen, verband houdende met de naasting (waarin tevens verrekend de slotuitkering, welke thans definitief wordt vastgesteld), een gegeven grootheid vormen, welke aan PTT is opgelegd zonder dat bedrijfseconomische overwegingen daarbij een rol mochten spelen, terwijl de overige investeringen in deze periode grotendeels een gevolg zijn van het noodzakelijke herstel van oorlogs- en bezettingsschade, waarvoor geen vergoeding wegens oorlogsschade door PTT kon worden geclaimd, alsmede van de situatie, dat PTT uitsluitend als beheerder diende op te treden”.

Met verbazing heb ik het hier gestelde enige malen herlezen. Meent men nu werkelijk ernstig wat hier

staat? In de eerste plaats de bewering, dat de overnamesom (dus niet een gedeelte of één der aanvullende uitkeringen) bij de naasting aan PTT zou zijn opgelegd zonder dat bedrijfseconomische overwegingen daarbij een rol mochten spelen. Zou de Minister zo vriendelijk willen zijn, aan de Kamer mede te delen, door welke verdwaasde instantie aan PTT is opgelegd, een overnamesom te bepalen, waarbij bedrijfseconomische overwegingen geen rol mochten spelen?

In artikel 2, lid 3, van de desbetreffende naastingsverordening van de Rijkscommissaris staat:

„De directeur-generaal van het Staatsbedrijf der PTT stelt, zo mogelijk in overeenstemming met de betrokkenen, de schadevergoeding vast, welke in de gevallen, bedoeld in het eerste lid, de vroegere eigenaars wordt toegekend”.

Hieruit blijkt dus van een aan PTT opleggen niets, integendeel, de zaak wordt aan de directeur-generaal overgelaten. De bedrijven zijn bij de overname geclassificeerd naarmate van hun technische bruikbaarheid en de vergoedingen zijn dikwijls na uitgebreide onderzoeken door de accountantsdienst van PTT op strikt zakelijke basis vastgesteld. En als PTT de overnamesom economisch niet verantwoord vond, waarom heeft men zich dan na de bevrijding niet gehaast om de bedrijven weer aan de particulieren terug te geven, die deze maar al te graag weer hadden teruggenomen?

In de tweede plaats wordt gesteld, dat de overige investeringen in deze periode, te weten van 1942 tot en met 1950, grotendeels een gevolg zijn van het noodzakelijke herstel van oorlogs- en bezettingsschade, waarvoor door PTT geen vergoeding kan worden geclaimd. Nu is er in die jaren voor 20 miljoen geïnvesteerd. Wanneer men dit cijfer van 20 miljoen vergelijkt met het bedrag van 30 miljoen, dat voor de totale overname is betaald, moet men wel de indruk krijgen, dat de oorlogs- en bezettingsschade een enorme omvang in het radiodistributiebedrijf hebben gehad.

De waarheid is, dat slechts een zeer beperkt aantal radiocentrales, en dan nog slechts kleine, oorlogsschade hebben gehad. Het bewijs, dat hier een gekleurde voorstelling van zaken wordt gegeven, wordt hierdoor geleverd, dat men van de aanvang af een bedrag van 50 miljoen heeft begroot voor de ombouw van het radiodistributiebedrijf, wanneer het in handen van PTT zou komen. Dit is in het verleden een volkomen verantwoord investering genoemd en in de vroegere stukken vindt men van omvangrijke oorlogsschade niets. Het bedrag van 20 miljoen is dan ook in hoofdzaak een onderdeel van de totale investering voor de ombouw en vernieuwing van het radiodistributiebedrijf.

Ten slotte wordt de vervroegde afschrijving dan gemotiveerd doordat PTT uitsluitend als beheerder diende op te treden. Inderdaad had de PTT uitsluitend als beheerder dienen op te treden, maar men heeft het niet gedaan en heeft van de aanvang af zich op het standpunt gesteld, dat het radiodistributiebedrijf in handen van PTT was en er zou blijven. Een van de sterkste aanwijzingen hiervoor is, dat men de nieuwe kabels in de lengterichting van de wegen heeft aangelegd, hoewel men wist, dat bij eventuele terugkeer van het radiodistributiebedrijf naar de particulieren, dezen geen vrijstelling van precariorechten zouden krijgen. Deze opmerking is door ons ook reeds gemaakt in het Eindverslag en deze stelling is in de nota van de Minister niet weersproken, zodat ik aanneem, dat men die als juist erkent.

Het tweede bewijs, dat de PTT zich niet al beheerder heeft gedragen, is hetgeen de Minister als vierde maatregel van bezuiniging heeft gesteld, n.l. toepassing van onbewaakte versterkerapparatuur. Dit zal een besparing van zegge en schrijve f 100.000 meebrengen. Dit cijfer toont zonnklaar aan, in hoe belangrijke mate de PTT reeds tot de door haar gewenste organisatievorm is overgegaan. Had men zich inderdaad gedragen als beheerder van de ongeveer 800 particuliere bedrijven, dan zou natuurlijk een veel groter bezuiniging te verkrijgen zijn. De motiveering, die gegeven wordt voor een afschrijving ineens, houdt dus in geen enkel opzicht steek en kennelijk is het de bedoeling om het nog niet afgeschreven deel van de normale investeringen vervroegd af te schrijven om daarna dan met een „sluitende” begroting te komen. Maar hoe rijmt zich met deze opzet de nu weer voorgestelde afschrijving over 15 jaar? Ik kom op dit punt straks nog terug, maar wil eerst nu nog aandacht wijden aan de overige punten, die aannemelijk zouden moeten maken, dat in de toekomst een sluitende begroting mag worden verwacht.

Als tweede punt wordt genoemd de toepassing van nieuwe soorten materialen. *Erkend wordt, dat de investeringen tot en met 1954 61 miljoen hebben bedragen, behalve de 30 miljoen voor de overname.*

Bij wetsontwerp 730 wordt de investering voor de jaren 1955 tot en met 1957 op 21 miljoen getaxeerd, dus ondanks de nieuwe goedkopere materialen. Dan is er dus behalve de overnamesom van 30 miljoen 82 miljoen geïnvesteerd, zodat de totale investatie zal bedragen 112 miljoen. Ondanks deze fantastische bedragen durft men het aantal luisteraars niet hoger te begroten dan 500.000, en dat bij een abonnementsprijs, die ver beneden kostprijs ligt. *Het is mij een volslagen raadsel, welk algemeen belang er mede gediend is om deze*

enorme bedragen te investeren en met subsidie radiodistributie te gaan leveren, terwijl iedereen tegen redelijke prijs een radiotoestel kan krijgen. Blijkens het verloop van de cijfers prefereert het merendeel van de bevolking een radiotoestel tegen normale prijs boven gesubsidieerde radiodistributie. Wanneer dus in de toekomst minder duur materiaal kan worden gebruikt, verandert dit aan de reeds geschiedte investering van 61 miljoen niets.

In punt 3 wordt genoemd, dat door toepassing van meer efficiënte middelen en werkmethoden, alsmede door herorganisatie de arbeidsproductiviteit kan worden opgevoerd.

Een bezuiniging wordt hieruit echter niet verkregen, slechts verwacht men door deze maatregelen „voor een niet onbelangrijk deel de plaats gehad hebbende loonsverhogingen te compenseren”.

Sub 5 wordt gesteld, dat PTT als beheerder geen andere vergoeding in rekening kon brengen voor het gebruik van geleidingen dan die, geldend voor externe. Nu kan een verrekening plaats vinden op basis van integrale kostprijs. Tot dusver werd jaarlijks een bedrag van ruim 1 miljoen gulden voor het gebruik van geleidingen in rekening gebracht.

Tot welk bedrag dit zal worden gereduceerd, wordt niet vermeld. Het kan in verhouding tot het verlies van 5.8 miljoen nooit belangrijk zijn.

Als punt 6 wordt vermeld een goede acquisitie. Door ons is de opmerking gemaakt, waarom een goede acquisitie moest wachten tot het bedrijf definitief in handen van PTT zou zijn gekomen. Daarop wordt nu geantwoord:

„Een goede acquisitie was eerst mogelijk bij volledige PTT-exploitatie, waarbij de technische voorzieningen (vier programma's goede kwaliteit e.d.) op een zodanig peil stonden, dat zij een attractief element vormden voor de consument”.

Ondanks acht jaren PTT-beheer na de oorlog is de situatie dus blijkens het hier gestelde zo, dat men de acquisitie van luisteraars niet verantwoord acht.

Eind 1947 bedroeg het aantal luisteraars op de radiodistributie 492.000, einde 1952 488.000, dat is dus in 5 jaren tijd een achteruitgang met 4000 abonneés, terwijl in die 5 jaar werd geïnvesteerd 41½ miljoen. Wil men ons nu werkelijk doen geloven, dat ondanks een investering van 41½ miljoen, de toestand van de bedrijven nog zo was, dat men geen acquisitie kon plegen?

Laat men nu liever ruitelijk erkennen, dat dit bedrijf zich niet leent voor Overheidsexploitatie. De particuliere exploitanten hadden direct financieel belang bij de acquisitie. Dit belang ontbreekt bij Staatsexploitatie.

Ik kom nu tot wat in de nota naar aanleiding van het Eindverslag is genoemd een te betreuren verwarring van begrippen met betrekking tot de gegeven garantie in zake het tarief van f 24.— Hieromtrent wordt gesteld:

„De vorengenoemde garantie (overigens met een uitdrukkelijk voorbehoud) werd gegeven, voor het geval het Staatsbedrijf der PTT definitief met de exploitatie zou worden belast. De genoemde verliezen daarentegen werden geleden tijdens de beheersperiode waarin PTT niet in staat was de noodzakelijk geachte saneringsmaatregelen te treffen. Ook in dit opzicht is dus sprake van onvergelijkbare grootheden”.

Het is misschien goed er op te wijzen, dat de saneringsmaatregelen, die men nu ons in de stukken heeft genoemd, zich beperken tot een verla-

Volkomen dwaze bedrijfs-politiek, in deloyale concurrentie met het particuliere bedrijf en een in ieder opzicht dus hoogst onbevredigende situatie

ging in de afschrijvingen van f 300.000 en een besparing van f 100.000 door toepassing van onbewaakte versterkerapparatuur. Concrete gegevens ten aanzien van verdere besparingen worden ons onthouden, maar kunnen ten hoogste enkele tonnen bedragen.

De Minister zal ons wellicht ten goede houden, dat wij in deze omstandigheden niet zeer onder de indruk zijn gekomen van de last van het beheerderschap, doch vooral onze eigen lezing handhaven, dat het Staatsbedrijf der PTT zich van de beheersfunctie niets heeft aangetrokken, maar de exploitatie praktisch heeft ingericht alsof het reeds lang definitief de exploitatie in handen had.

Het tarief van f 24 is een van de hoofdargumenten geweest voor de PTT om te bepleiten, dat het radiodistributiebedrijf niet meer in handen van de particulieren mocht komen, omdat dezen een tarief van ten minste f 36 zou nodig hebben. Het is bijzonder opvallend met welk een zekerheid, toen het er om ging het bedrijf in handen te krijgen, de PTT heeft verkondigd tegen het tarief van f 24 het bedrijf zonder verlies te kunnen voeren en hoevele slagen men thans om de arm houdt ten aanzien van de toekomstige bedrijfsresultaten. Door ons is nu de PTT er een verwijt van gemaakt, dat op het moment, dat men stelde tegen f 24 zon-

der verlies te kunnen exploiteren, men heeft verzwegen, dat in de beide voorafgaande jaren verliezen van resp. f 3.3 miljoen en 2.4 miljoen waren geleden.

In de Memorie van Antwoord meent de Minister nu zeer tot zijn leedwezen te moeten constateren, dat door mij onvoldoende is geciteerd, omdat door mij is achterwege gelaten het door de PTT gemaakte voorbehoud in zake toekomstige prijs- en loonsverhogingen. „Zeer tot zijn leedwezen” is in de parlementaire stijl een ernstige terechtwijzing. Heb ik die verdiend? In het Eindverslag hebben wij opgemerkt, dat dit voorbehoud voor de toekomst volmaakt irrelevant was voor de resultaten van het verleden. De Minister heeft dit natuurlijk niet kunnen ontkennen en daarmee vervalt dus aan het verwijt van onvolledig citeren iedere grond.

Men behoeft toch niet te citeren, wat in het geheel niet ter zake dienende is! Hoewel de Minister deze opmerking niet heeft weersproken in zijn nota naar aanleiding van het Eindverslag, lezen wij daar:

„De ondergetekende moet tot zijn leedwezen constateren, dat opnieuw onvolledig wordt geciteerd, althans geparaphraseerd, ditmaal uit de Memorie van Antwoord”.

M. d. V. Ik begin met te constateren, dat de woorden „opnieuw onvolledig wordt geciteerd” ongepast zijn, omdat ik de eerste maal niets heb achterwege gelaten dat ter zake dienende was. Mij wordt nu verweten, dat ik het woord „verzwijgen” heb wegge laten. Naar aanleiding van het woord „verzwijgen” heeft de Minister opgemerkt, dat dit zou kunnen wijzen in de richting van een opzettelijke verzwijging, dus een misleiding.

Mijn antwoord daarop is geweest, dat de qualificatie „misleiding” geheel voor rekening van de Minister blijft en dat ik nu graag een positief antwoord zou willen hebben op de vraag of mijn opmerking, dat in de voorafgaande twee jaren reeds verliezen geleden waren, juist is of niet.

Het antwoord daarop is geweest, dat men inderdaad op het moment van de Slotnota wist, althans kon weten, hoe groot de genoemde verliezen waren. Houdt nu het woord „verzwijgen” in een beschuldiging van misleiding? In van Dale's Groot Woordenboek vinden wij de volgende betekenissen van verzwijgen: verhe len, niet zeggen, geheimhouden, geen melding maken van. Er is dus geen sprake van, dat het woord „verzwijgen” alleen in ongunstige zin wordt gebruikt.

Wat mijn bedoeling is geweest met dit verwijt, kan ik aantonen door een verwijzing naar wat door mij bij de behandeling van de PTT-begroting het vorig jaar over dit zelfde punt is opgemerkt U vindt dit in de Handelingen 1953, blz. 3345, eerste ko-

lom. Ik heb daar het volgende gezegd:

„Ten aanzien van de kwestie van de f 24 heeft de geachte bewindsman nu gezegd, dat daarbij een voorbehoud is gemaakt. Ik wil over dit punt nog slechts opmerken, dat, toen dat bedrag voldoende werd genoemd om met een sluitende begroting te komen, bij de PTT bekend was, dat er een verlies van 3 à 4 miljoen gemaakt werd. Het is mijns inziens een bepaald onjuiste voorlichting van de Kamer, wanneer men, wetende, dat er een belangrijk verlies is, het doet voorkomen alsof f 24 een tarief is, waarbij men een sluitende begroting kan krijgen. Op zijn minst had men behoren te zeggen: Weliswaar wordt er thans een belangrijk verlies gemaakt, maar wij verwachten dat in de toekomst weg te kunnen werken door een meer efficiënte exploitatie”.

M. d. V. Ik heb aan het toen gesprokene niets toe te voegen. Het herhaald volkomen misplaatste verwijt van onvolledig citeren mijnerzijds heeft mij onaangenaam getroffen. Men heeft in de laatste Nota niet minder dan een kolom druks aan deze kwestie gewijd. Naar mijn mening had deze kolom nuttiger besteed kunnen worden met ons ter zake dienende informatie te verstrekken, die nog maar al te zeer ontbreken. Zo wordt in de Nota gesteld:

„De gevraagde inlichtingen over het totale aantal woningen, dat op deze wijze van voedingskabels is voorzien, de daaraan bestede kosten en 't thans bereikte aantal aansluitingen in alle van voedingskabels voorziene woningen, kan — het spreekt welhaast voor zich zelf — onmogelijk in een zo kort tijdsbestek als thans beschikbaar is, worden verstrekt. Mochten sommige leden bij deze vraagstelling persisteren, dan is ondergetekende natuurlijk gaarne bereid de opgave, die wordt gevraagd, te verstrekken, waarvoor een omvangrijk onderzoek nodig is”.

Tussen de regels door kan men duidelijk lezen, dat men de door ons gevraagde inlichtingen bepaald onredelijk vindt.

M. d. V. Wanneer men in een particulier bedrijf tot bepaalde investeringen overgaat, calculeert men natuurlijk eerst zo nauwkeurig mogelijk of de rentabiliteit van deze investeringen verzekerd is. Wanneer men in een radiodistributiebedrijf kabels gaat aanleggen zonder dat er nog abonné's zijn in nieuwe woningblokken, dan kan men natuurlijk na-gaan hoeveel abonné's men in doorsnee bij bepaalde types van woningbouw nodig heeft om de investeringen rendabel te maken. Gezien de huidige lonen en materiaalprijen

moet het aantal aansluitingen vrij hoog zijn om deze investeringen goed te maken.

Bij de PTT schijnt men echter zich van voor-calculaties bijzonder weinig aan te trekken. Blijkt een investering onverantwoord, dan geeft men er de voorkeur aan om de belastingbetaler in de vorm van versnelde afschrijvingen de rekening aan te bieden.

Er is dan ook niet de minste reden voor enige geïrriteerdheid over de door ons gestelde vragen. Deze cijfers hadden van tevoren moeten zijn verzameld. Er is gesteld, dat de kosten voor het aanleggen van aanvoeringskabels per woning in normale blokken bedragen ongeveer f 8.50 per woning bij één woonlaag.

Zijn er meerdere woonlagen, dan moeten deze kosten over het aantal woonlagen worden verdeeld, b.v. bij vier woonlagen bedragen de kosten per woonlaag f 8.50, gedeeld door 4 is f 2.13 per woning. Niet vermeld hierbij wordt, dat, wanneer men geen aansluitingen heeft, ook de grondkabel volkomen tevergeefs wordt gelegd. Zo is mij een voorbeeld bekend van drie woonblokken in Amstelveen, waarin geen enkele abonné is aangesloten. Dan zijn dus alle gemaakte kosten zowel voor de grondkabel als voor de aansluitingskabels tevergeefs gemaakt.

Maakt men abonné's, dan zijn de kosten van de huisaansluiting blijkens de Nota naar aanleiding van het Eindverslag gemiddeld f 20.

Men vraagt van de abonné slechts f 5.—. Het abonnementsgeld van het eerste halfjaar is dus nog nodig om de aansluitkosten te dekken.

Ten aanzien van het toekomstige beleid verwijst de Minister in hoofdzaak naar het gestelde op de blz. 3 en 4 van de Nota van Wijziging van 29 Juni 1953 op het wetsontwerp 730. Kort samengevat, komt dit hierop neer: Schrijf de investeringen zo snel mogelijk af, waardoor natuurlijk een aantal verliesjaren ontstaat, en wij kunnen dan voor de toekomst wellicht tot een sluitende begroting komen. Bij een particulier bedrijf zou men natuurlijk de verliezen in de voorafgaande jaren op de balans terugvinden. Gezien de wijze, waarop de administratie gevoerd moet worden volgens de Bedrijvenwet, verdwijnen dergelijke verliezen echter. Maar deze wijze van administratie voeren mag toch de aandacht niet afleiden van de realiteit.

Op twee punten zou ik de aandacht willen vestigen. In de eerste plaats, dat volgens de Bedrijvenwet de afgeschreven bedragen aan de Staat behoren te worden uitgekeerd. Gezien het feit, dat het radiodistributiebedrijf met verliezen werkt, zal men deze afschrijvingsbedragen dus alleen uit de winsten van andere bedrijfs-onderdelen kunnen aflossen, maar dan krijgt de Staat dus zoveel minder winst uitgekeerd.

Ik heb bij de behandeling van de begroting voor 1953 er bezwaar tegen gemaakt, dat men het Staatsbedrijf toestaat reserves te maken.

Misschien mag ik hier citeren wat bij het tot stand komen van de Bedrijvenwet in de Memorie van Toelichting is gesteld:

„Om dezelfde reden moet ook in het algemeen het vormen van afzonderlijke reserves voor de bedrijven worden vermeden. De goede en de kwade kansen van exploitatie kunnen zonder bezwaar door de algemene begroting worden gedragen. Voor de bedrijven, waarvoor een uitzondering op deze algemene regel moet worden gemaakt, kunnen in de speciale Beheerswet de nodige bepalingen worden opgenomen. Daarbij zal dan, behoudens in bijzondere gevallen, echter steeds moeten gelden, dat alle reserves aan 's Rijks kas, die ook de verliezen te dragen krijgt, moeten worden uitgekeerd”.

In het Voorlopig Verslag wordt opgemerkt, dat niet alle bedrijven over één kam moeten worden geschoren.

„Zo achtten zij het vermijden van reserves van sommige bedrijven, als de posten, de telegrafie en telefonie gewenst”.

T.a.v. het Staatsmijnbedrijf stond men iets anders.

In de Memorie van Antwoord vestigde de Regering opnieuw, dat in het algemeen het vormen van afzonderlijke reserves voor de bedrijven moet worden vermeden.

Reservevorming bij het PTT-bedrijf is dus in strijd met het in 1928 door de Regering ingenomen standpunt. Dit is van belang ook voor het pas ingediende wetsontwerp 3300, Aanwijzingswet PTT — 1954, waarin ook weer ten onrechte een algemene reserve ter verzekering van een evenwichtig beheer is opgenomen.

Wil PTT versneld afschrijven, dan zal dit m.i. moeten gebeuren ten laste van de ten onrechte toegestane reserves.

Het thans voorgestelde beleid komt er op neer, dat de investering betaald wordt door de Staat en dat de PTT op deze wijze in staat gesteld wordt in schijn bij een tarief van f 24 met een sluitende begroting te kunnen komen. Maar zelfs als men deze tactiek volgt, zal men er nog niet komen, want in de op blz. 4 van de Nota van 29 Juni 1953 genoemde resultaten is de loonronde per 1 Januari 1954 nog niet verwerkt. Hoeveel verschil dit maakt, kunnen wij niet nagaan, want hoewel in de toelichtende staat bij de begroting bij alle onderdelen als post 1 de loonkosten vermeld worden, ontbreekt deze post zonderling genoeg bij het onderdeel radiodistributie. Men zal naar mijn

stellige overtuiging dus met verlies blijven werken.

Tegen deze ernstige vorm van deloyale concurrentie t.a.v. de particuliere radiotoestellenindustrie meen ik met alle klem bezwaar te moeten maken. De periode van 3 tot 5 jaar, die men in de stukken beweert nodig te hebben om tot een goede PTT-exploitatie te komen, heeft men alleen nodig om de nog te verrichten investeringen ook weer te kunnen wegwerken. Dat men voor een tarief van f 24 nooit met een sluitende exploitatie zou kunnen komen, was voor ieder, die ter zake maar enigermate deskundig is, volkomen duidelijk.

Vier en twintig gulden is het vooroorlogse tarief. Inmiddels zijn de lonen meer dan verdubbeld, terwijl in de jaren, dat PTT de grootste investeringen gedaan heeft, de loodkabelprijzen het 6- tot 10-voudige waren van de vooroorlogse prijzen. De prijzen van de zoveel goedkopere polyaethyleen kabels bedragen nog altijd het vijfvoudige van de vooroorlogse prijs van overeenkomstig loodkabel. Programmakiezers, die vóór 1940 f 2 kostten, kosten nu f 10. Het is dan ook volkomen begrijpelijk, dat in het buitenland de tarieven meer dan het dubbele bedragen van die hier te lande. Juist nu de PTT reeds het voordeel heeft van vrijgesteld te zijn van alle belastingen, behoort het PTT-bedrijf niet in staat gesteld te worden op rekening van de gemeenschap deloyale concurrentie uit te oefenen met het particuliere bedrijf.

Welke motieven de PTT tot deze volkomen dwaze bedrijfsbeleid leiden, is mij niet recht duidelijk. Maar even onbegrijpelijk is het volgende.

Enige maanden geleden bereikte mij het bericht, dat PTT een offerte had aangevraagd voor 10.000 radiotoestellen met een normale handelsprijs van f 410 per stuk, die men van plan was om te gaan verkuren, eveneens tegen een tarief van f 24 per jaar. Het behoeft wel geen betoog, dat dit tarief slechts een fractie van de afschrijving zou goedmaken. Ik heb dan ook aanleiding gevonden om de Minister op dit voornemen van PTT attent te maken. Enige tijd later mocht ik tot mijn genoegen van de Minister horen, dat deze transactie zich zou beperken tot een 60-tal toestellen, die men wilde gebruiken in een bepaald gedeelte van Den Haag, waar men moeilijk radiodistributiekabels kon aanleggen. Ik heb toen de m.i. begrijpelijke vraag gesteld aan de Minister, waarom men een offerte voor 10.000 toestellen aanvroeg, als men er uiteindelijk slechts 60 nodig had. De Minister heeft mij daarop geantwoord, dat hem was medegedeeld, dat dit slechts geschied was om de markt af te tasten.

Daarop heb ik mij de opmerking veroorloofd, dat men klaarblijkelijk aan de Kortenaerkade de intelligentie van Ministers en Eerste Kamerleden niet al te hoog aansloeg.

Ik meen, dat dit zelfde blijkt uit de gegevens, die ons thans verstrekt worden. Wat de afschrijvingspolitiek betreft, zijn de gegevens onderling volmaakt tegenstrijdig en, wat de cijfers betreft, onbegrijpelijk. De motivering van de afschrijving ineens is volmaakt onbevredigend. De genoemde zes maatregelen in de Memorie van Antwoord kunnen nooit het verlies van 5.8 miljoen belangrijk reduceren. De voorgestelde versnelde afschrijving is een boekhoudkundige manipulatie, waarmede het verlies de wereld niet uit is.

M. d. V. Deze Minister heeft bij de behandeling van de begroting van zijn Departement van alle zijden — en terecht — lof toegezwaard gekregen voor de wijze, waarop hij zich van zijn taak tot nu toe heeft gekweten. Deze radiodistributiemisère is een nalatenschap van zijn ambtsvoorgangers en deze Minister kan moeilijk verantwoordelijk gesteld worden voor de wijze, waarop zijn ambtsvoorgangers de zaak hebben behandeld. *Wel meen ik te mogen verwachten, dat deze Minister weigert zijn medewerking te verlenen aan het versneld wegwerken van de investeringen, om op die wijze een deloyale concurrentie met het particuliere bedrijf mogelijk te maken, nu men klaarblijkelijk geen kans ziet om tegen een normaal tarief de concurrentie tegen het toestel vol te houden.* De prijsverhogingen en loonsverhogingen, waarvoor men een voorbehoud gemaakt heeft, zijn in belangrijke mate opgetreden. Welnu, waarom wacht men dan met een redelijke aanpassing van de tarieven?

In dit verband is het nog van belang melding te maken van een bericht in „de Volkskrant” van 22 April 1954.

Wij lezen daar het volgende:

„Ontstemming in Twente.
(Van onze correspondent.)

Enschede, 21 April — In Twente maakt de PTT reclame voor een nieuwe vorm van radiodistributie. Bezitters van radio-toestellen krijgen de laatste maanden bezoek van PTT-bestellers, die informeren naar de kwaliteit van de radio-ontvangst. Daar de ontvangst van de Nederlandse programma's in deze streek uitermate slecht is, laten de PTT-mensen doorscheremen, dat de PTT de radio-luisteraars in Twente van alle storingen kan verlossen.

De PTT-vertegenwoordiger begint met een fraai uitgevoerde folder in twee-kleurdruk aan te bieden en de luisteraar leest de slagzin: „Hoor de mooiste muziek van Europa nu storingvrij met draad-omroep”. Daarna volgt de explicatie: PTT zorgt voor een aansluiting van vier lijnen op de pick-up-ingang van het toestel. De lijnen I en 2 geven de programma's van Hilversum I en II door, lijn 3 en 4 een selectie uit de meest geliefde buitenlandse uitzendingen. Kosten: twee gulden per maand.

In Twente is men over deze actie van de PTT voor aansluiting op het radio-distributienet ontstemd. Niet alleen omdat de methode van de draad-omroep de klok terugzet, maar vooral omdat de PTT bij deze „verkoop van een eigen artikel” zou speculeren op de onwetendheid van velen.

Het FM-net, waarop gewacht wordt, zou immers eveneens een einde maken aan de klachten. Sinds PTT draadomroep genaast heeft, is er op deze dienst een tekort van 60 miljoen, zo zegt men en men vraagt zich af of de FM-zenders pas zullen worden gebouwd als dit lek gedicht is. Op de PTT-folder staan muzieknoten afgedrukt. Het is de melodie van het oude lied: Merck toch hoe sterck zich in 't werk nu al stelt. In Twente hoort men thans een variatie: „Merck toch hoe sterk men in 't werk zich nu stelt...”.

Nu weet ik natuurlijk wel, dat de kwestie van de FM-zender niet alleen van PTT afhankelijk is, maar mede van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

Dit bericht toont echter aan, dat de PTT niet alleen in concurrentie komt met de radiotoestellenproducenten en -handelaars, maar min of meer ook met zich zelf, omdat de verzorging van de technische apparatuur ook in handen van de PTT is. In ieder opzicht is de situatie dus hoogst onbevredigend. Niettemin heeft de Minister met klem in de thans gewisselde stukken het standpunt ingenomen, dat hij niet bereid is op dit moment verandering in de tarieven te brengen.

Ik meen aangetoond te hebben, dat er alle aanleiding is voor wijziging van de tarieven, en wanneer de Minister dan ook op zijn standpunt blijft staan zonder zodanige aanvullende inlichtingen te geven, dat het vele, dat mij duister was, wordt verhelderd, zal ik mijn stem aan deze begroting niet kunnen geven. Ik stel mij zelfs voor, gezien het belang van deze zaak, om een hoofdelijke stemming te vragen.

De beraadslaging wordt verdaagd.

Vederprijs toegekend aan dr Coeterier

Aan Dr F. Coeterier van het Philips Natuurkundig Laboratorium is een prijs van de „Stichting Wetenschappelijk Radiofonds Veder” toegekend.

Deze prijs werd ingesteld door de heer Veder te Rotterdam destijds een van de oprichters en stuwende krachten van de Nederlandse Vereniging voor Radiotechniek de N.V.V.R. als erkenning voor verdienstelijk wetenschappelijk werk op het gebied van de radiotechniek in de ruimste zin van het woord.

Dr Coeterier verwierf de prijs speciaal voor de door hem ontwikkelde multireflectie-buis, die door haar bijzondere constructie en werkwijze essentieel van andere reflectie-inhaalbuizen afwijkt en o.m. kan worden gebruikt in telefonieverbindingen, voor televisiezenders, zomede in sommige radarinstallaties.

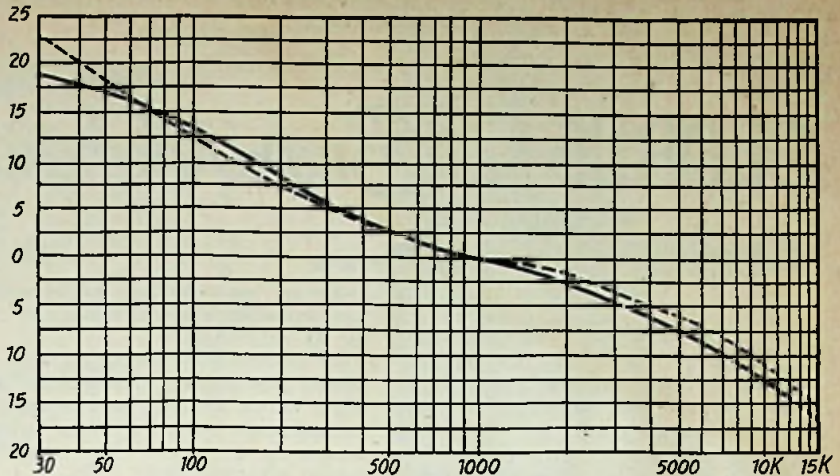

Fig. 1. De nieuwe standaardcurve met in vergelijking de als stippellijn weergegeven AES-curve.

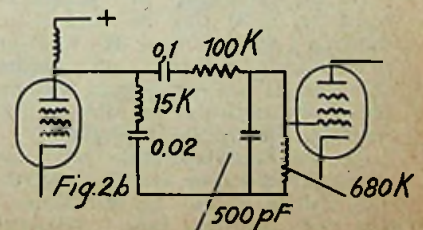
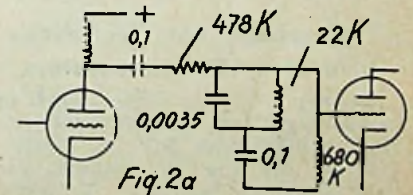
Nieuwe Standaardcurve voor gramfoonplaten

Aanknoping op fm-praetijk beëindigt mateloos gescharel met opname-niveau

Na langdurig overleg, resulterend in wederzijdse binding van Columbia, Decca, RCA en MHG, is eindelijk en ten langen leste een standaard opnamecurve ingevoerd, waardoor een einde zal komen aan het absurde en tot ingewikkelde correctie-constellaties dwingende „getoonregel” bij het door elkaar gebruiken van verschillende merken gramfoonplaten.

Het voordeel van de nieuwe registratiecurve is dat de „aandikking” boven 1000 Hz (de zg. pre-emphasis) nu gelijk is aan die welke bij fm-omroep wordt toegepast, zodat het in de lf-schakeling van moderne radiotoestellen aanwezige 75 μ sec RC-filtertje ook bij gramfoonweergave het hoge deel van de afspelcurve automatisch rechtrekt. Voor bas-ophaling geeft het huidige radiotoestel veelal voldoende armslag, terwijl nu met de normale klankkleurregelaars volstaan kan worden voor instelling van de toonbalans bij onderscheidene graden van luidheid in het afspelen.

Zelfstandige gram. versterkers kunnen worden voorzien van een simpel egalisatiefiltertje met permanente instelling: fig. 2-a voor een triode ingang en volgens 2-b als de voorversterker 'n penthode is. Fig. 1 is 'n spiegelbeeld van de nieuwe standaardcurve — de afspelcurve dus — en toont de voor een lineaire versterker vereiste instelling. De thans door bovengenoemde maatschappijen ingevoerde curve is identiek aan die van de „new orthophonic” platen van RCA-Victor uit de 1953-productie, inmiddels ook reeds toegepast bij de Am. omroep voor transcripties.

BEDRIJF en Bedrijvigheid

1953 Piek voor Stokvis' Metaal

Stijgende omzetten, toenemende export en een ruimere winstmarge, door verdere rationalisering en hogere arbeidsproductiviteit brachten het exploitatiesaldo op f 499.000 tegen 376.000 in 1952; parallel hiermee nam ook de personeelssterkte toe — aldus het verslag over 1953 van W. J. Stokvis' Kon. Fabr. van Metaalwerken N.V.

In Toronto (Can.) is tesamen met twee andere Ned. industrieën een verkoopkantoor gesticht. Voor Wisa TV en Fm antennes is ook in het buitenland stijgende belangstelling.

De reserve voor belastingen werd verhoogd tot f 200.000 en de alg. reserve tot f 750.000. Dividend over boekjaar 1953 8 % (v. j. 7 %).

In April van dit jaar werd het geplaatste kapitaal verhoogd tot f 2 miljoen. Omzetten in eerste kwartaal zijn hoger dan in overeenkomstige periode van 1953.

Jubileumtrip van Hapé-personeel

Midden Mei heeft het gezamenlijke personeel van de C.V. Handels- en Ind. Ondern. v.h. Gebrs Peters een driedaags bezoek gebracht aan de Braun-fabriek te Frankfurt, in verband waarmee het bedrijf van 20—24 Mei gesloten was.

Dit bezoek, dat het karakter van een feestreis had en zich ook tot de omstreken van Frankfurt uitstreckte, was een uitgestelde trip ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum van Hapé.

Vrouwendag van Technische Unie trok 1000 bezoekers

In „Esplanade" te Utrecht heeft op Donderdag 3 Juni de Technische Unie Heybroek-Zélander N.V. en Electrocentrum een voor de vrouwen van haar afnemers bestemde „Vrouwendag" gehouden, waaraan door ruim 1000 Middenstandsvrouwen werd deelgenomen.

Na de ontvangst en begroeting werd te 10.30 uur de bijeenkomst ingeleid door de heer H. V. Zimmermann, waarna het verdere deel van de ochtend gevuld was met demonstratie-flitsen van diverse huis-houdelijk-electrische toestellen.

De gemeenschappelijke koffietafel werd gevolgd door een demonstratie van Philips Radio. In de namiddag een zeer gezellige thee, voorafge-

gaan en besloten met voordrachten van de bekende schrijfster mevr. Annie M. G. Schmidt.

De geanimeerde en dit jaar wel bijzonder geslaagde „Vrouwendag" eindigde te ca. 17 uur, maar inofficieel vermoedelijk wel niet eerder voor de dames in de schoot des huisgezins waren teruggekeerd.

Afstoot van niet-ontstoorde artikelen naar „gemakkelijke" landen

Nu het in Engeland en Frankrijk (in Duitsland werd de controle reeds vorig jaar toegespitst) spoedig zal komen tot een verscherpt toezicht op de naleving van de anti-storingsbepalingen door fabrikanten van elektrische apparatuur, valt te vrezen dat het surplus van nog niet aan de eisen beantwoordende producten zal worden gespuid naar gebieden waar men het met de anti-storingswetgeving nog niet zo nauw neemt. Hiertoe heeft men dan in de eerste plaats Nederland en België te rekenen.

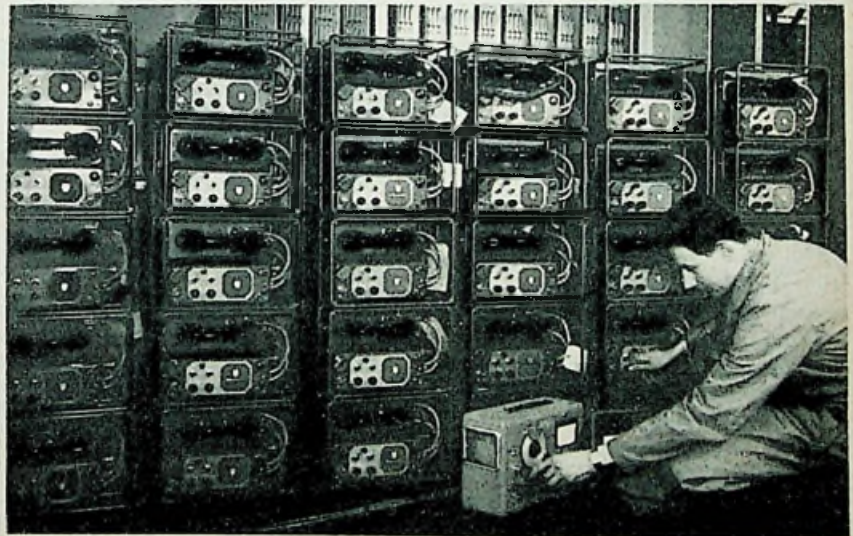
Er zijn echter aanwijzingen dat binnen afzienbare tijd ook in ons land de plicht tot naleving der voorschriften meer ernstig zal worden genomen. Loopt de tolerantie ten einde, dan zal het aanhouden van handelsvoorraden in niet-ontstoorde elektrische artikelen niet zonder risico zijn.

Ombouw TWA-antennes voor kanaal 9

In verband met de eind vorige maand onverhoeds afgekondigde en reeds per 1 Juni doorgevoerde verplaatsing van Langenberg-TV naar kanaal 9, heeft „TeWeA" nog in de loop van Mei een in allerijl samengesteld serviceblad laten verschijnen met aanwijzingen voor geschiktmaking van de Langenberg-antennes typen 07/04 en 78/04 voor de hogere frequentie.

Aan de hand van voorschriften is het mogelijk de antennes met weinig omslag en binnen een tijdsduur van ca één uur te veranderen, zondig zelfs ter plaatse, wat opzending naar de fabriek overbodig maakt. Aldus gewijzigde antennes komen in elektrische eigenschappen overeen met het nieuwste Teweatype TV 810/04 en zijn dan dus tevens ook geschikt voor evt. ontvangst van Brussel Fr. en Vl. en de Feldberg-zender.

Meerdere exemplaren van het wijzigingsblad zijn op aanvraag te bekomen bij „TeWeA", postbus 4052, Amsterdam-O.

Mobilifoons voor de B.B.

Aanwankelijk slechts bedoeld om voer- en vaartuigen de beschikking te geven over een telefoonverbinding, onafhankelijk van de plaats waar de gebruiker zich bevindt, zien we nu mobilifoons in gebruik onder omstandigheden waar de beweeglijkheid van het station niet meer op de eerste plaats staat.

Als communicatiemiddel voor organisaties voor de burgerlijke verdediging ontleent de mobilifoon zijn unieke bruikbaarheid aan de totale afwezigheid van draadverbindingen en de onafhankelijkheid van het beschikbaar zijn van netspanning, zodat het verkeer dus nooit kan worden lamgelegd. Zo past de organisatie Bescherming Bevolking thans mobilifoons toe voor een radio-noodnet, dat zich over geheel Nederland zal uitstrekken.

*Een beeld
op doorreis*

Een bezoek aan de relaisverbinding
Hamburg—Keulen door J. G. Moolevliet *

Geluid over kabel

De gehele relaisverbinding dient uitsluitend voor de overbrenging van het beeld. Het bijbehorende geluid gaat via een kabel. Deze kabel heeft een doorlaatgebied tot 8 à 9 kHz, waardoor tevens verklaard is dat het geluid geen FM-kwaliteit heeft.

De kabels met hogere doorlaatbreedte zijn n.l. voor omroepdoelinden in gebruik en men moest dus voor het TV-geluid met mindere kwaliteit genoegen nemen. Op zichzelf wordt dit geen bezwaar geacht daar bij TV het beeld hoofdzaak, het geluid van minder belang is.

Deze gehele verbinding is nu sedert 25 Dec. 1952 definitief in gebruik. Noemenswaardig of onvoorzien moeijlichkeiten hebben zich nagenoeg niet voorgedaan. Tevens bevindt zich bij de zender en ontvanger een contrólerek met een beeldbuis en een oscillograaf. Hiermede is het mogelijk een doorlopende contróle uit te oefenen op de kwaliteit van het door te geven beeld. Deze monitor kan geschakeld worden op het binnenkomende signaal op de m.f.versterker of op het uitgaande signaal. Zodoende is dus een volledige contróle op de gehele apparatuur mogelijk.

Met de oscillograaf kan het signaal op zichzelf, alsmede de pulsen apart zichtbaar gemaakt worden. Dit is een buis met dubbel systeem, zodat twee verschijnselen tegelijkertijd zichtbaar gemaakt kunnen worden en

onderling vergelijk mogelijk is.

Aangezien de toren hoog boven de gehele omgeving uitsteekt, is een zeer groot gevaar voor blikseminslag aanwezig. Elk metaaldeel v. d. toren is dan ook deugdelijk geaard; zelfs de metalen raamkozijnen en deuren nog. Het is tijdens een onweersbui heel gewoon als de bliksem enige keren op de toren slaat. Dank zij het perfecte aardingssysteem is er echter nog tot op heden geen schade door ontstaan.

Uitbreiding en verdere plannen

Wij bespraken hier uitsluitend het relaisgedeelte Hamburg—Keulen—Langenberg. Inmiddels is deze verbinding reeds tot Weinbiet, d.w.z. tot voorbij Frankfort am Main uitgebouwd, zodat in deze omgeving ook de TV-programma's van Hamburg of Keulen gezien kunnen worden en natuurlijk is ook dit traject weer in tegengestelde richting bruikbaar. In deze relaisketen is ook de toren op de Feldberg opgenomen.

In mijn artikel „De Wondertoren op de Feldberg” wees ik reeds op een dergelijk gebruik van deze toren.

Buiten deze lange verbinding is er ook nog een relaisverbinding van Hamburg naar Berlijn. In tegenstelling met de verbinding Hamburg—Keulen—Frankfort, die dus geheel met dm-golven werkt, is de verbinding Hamburg—Berlijn een U.K.G.-verbinding (zie fig. 13); zie ook titelfoto RW Nr 4-22 Jan. 1953. We zien dan ook dat hier veel grotere afstanden overbruggd worden n.l. 118 en

142 km. Ook deze verbinding is omkeerbaar, zodat al met al een omkeerbare verbinding bestaat van Berlijn via Hamburg en Keulen naar de

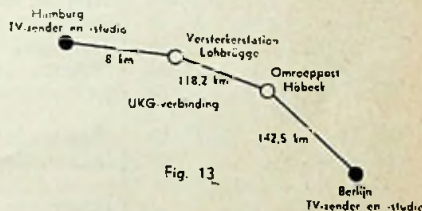

Fig. 13

omgeving van Frankfort, waarop de TV-zenders Berlijn—Hamburg—Hannover—Langenberg en Frankfort, alsmede in de loop van 1954 de TV-zender Bielstein bij Detmold aangesloten zijn, of kunnen worden. Een proefverbinding tussen Frankfort en Baden-Baden is reeds in dienst.

In dit verband is het wel interessant eens na te gaan welke TV-zenders in de Bondsrepubliek aanwezig zijn of voor de komende jaren ontworpen. Achterstaand staatje geeft hiervan een globaal overzicht. Het is bewerkt naar officiële gegevens en uit „Hören und Sehen” gez. Erwin Matthaei. Hoewel het dus geen aanspraak wil maken op volledigheid geeft het toch ruim voldoende de Duitse TV-plannen voor de komende jaren weer. Vooral voor het gebied in

Vervolg van blz. 348 - No 15.

Foto's van H. Oosterholt. D. B. P. en „Telefunken”.

het Zuiden valt het grote aantal TV-zenders op, zowel die van 10 kW als kleinere van 1 kW en minder. Hierbij is echter te bedenken dat het hier uitgesproken bergland betreft, o.a. het Schwarzwald en de Beiersche Alpen, waardoor een grotere spreiding van TV-zenders nodig is. Waar in dit overzicht een zendervermogen van <1 is aangegeven wordt bedoeld dat het hier een zender van minder dan 1 kW betreft. Het verzorgingsgebied is dat gebied waar goede TV-ontvangst mogelijk is met zeer eenvoudige antenne.

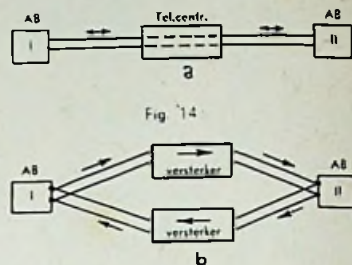
Zendernet voor interlocaal telefoonverkeer

Gaan wij na deze uiteenzetting terug naar onze relaistoren, dan zullen we nu de twee verdiepingen onder de TV-ruimte eens nader bezien. Zoals fig. 5 al laat zien staan op het onderste bordes meerdere spiegels. Deze ruimte en de daaronder gelegene met kleinere omloop (voor toeristen!) bevatten de apparatuur voor het

draadloze telefoonverkeer. In de onderste ruimte staat de oudere apparatuur, die nog uit de oorlogsjaren stamt. Hoewel deze apparatuur nog wel gebruikt wordt, gaat ze toch langzamerhand verdwijnen, daar er geen reservemateriaal meer voor verkrijgbaar is. Bij defecten moet het ene met het andere hersteld worden, zodat het aantal in tact zijnde apparaten gestadig afneemt. Deze oudere apparaten zijn geschikt om max. 10 gesprekken tegelijkertijd over te brengen. Hiervoor wordt de frequentieband van 500 tot ong. 530 MHz gebruikt. Er zijn in de toren 5 van deze toestellen aanwezig zodat max. 50 telefoongesprekken tegelijkertijd overgebracht kunnen worden. Elk apparaat bevat één dienstlijn, zodat nuttig 45 verbindingen overblijven. Niet alle apparaten zijn echter meer volledig bezet, zodat het werkelijke aantal beschikbare verbindingen het maximum niet meer haalt. Hoewel ook de kwaliteit niet bijzonder groot is, blijft deze oudere apparatuur toch een welkome aanvulling totdat het

nieuwe P.P.M.-systeem geheel doorgevoerd is.

Men heeft hier twee mogelijkheden om de telefoongesprekken door te geven, n.l. evenals met de TV-relaisverbinding: ontvangst van de voorgaande toren en doorzenden naar de volgende, óf het per kabel binnenkomende gesprek van de tele-

Uitbreidingsschema Duitse TV-net

TV-zender	Verm. in kW	Verzorgingsgebied:	Vermoedelijke inbedrijfstelling
Flensburg	1	Noordelijk Schleeswijk-Holstein	1953—1954
Kiel	<1	Kiel en omstr. tot Neumünster	1955—1957
Heide	1	Rest van Schleeswijk-Holstein	1955—1957
Hamburg	10	Hamburg en grote omgeving	in dienst
Bremen	<1	Bremen en omstreken	1953—1954
Oldenburg	10	Gebied om Oldenburg tot Kust-Diepholz	1955—1957
Berlijn	10	Grootstad Berlijn	in dienst
Bielstein	10	Gebied Teutoburgerwoud-Detmold-Münster	1953—1954
Hannover	1	Hannover en omstreken	in dienst
Harz-West	10	Gebied ten Z. en W. van Hannover	1953—1957
Langenberg	10	Roergebied tot Keulen	in bedrijf
Hoher Meissner	10	Gebied om Kassel	1953—1954
Keulen	1	Keulen en omstreken	in bedrijf
Koblenz	5	Koblenz en omstr.-Eifelgeb.	1953—1954
Feldberg (Taunus)	10	Groot gebied om Frankfurt	in bedrijf
Fulda	1	Gedeelte van Thüringen	1954—1957
Kreuzberg	10	Frankfortergebied tot zonegrens in Z. tot Würzburg	1953—1954
Würzburg	<1	Würzburg	1955—1957
Bamberg	<1	Gebied om Bamberg	1955—1957
Coburg	<1	Gebied om Coburg	1955—1957
Weinbiet	5	Gebied Darmstadt-Ludwigshaven-Karlsruhe	1953—1954
Nürnberg	10	Gebied om Neurenberg	1955—1957
Heilbronn	5	Gebied om Heilbronn tot Heidelberg	1954—1957
Hohe Linie	10	Hele gebied om Regensburg	1955—1957
Aalen	<1	Westelijk Beieren	1955—1957
Stuttgart	10	Groot gebied om Stuttgart	1953—1954
Raichberg	10	Gebied Z. van Stuttgart	1955—1957
Brodjackriegel	10	Oostelijk Beieren	1955—1957
Passau	<1	Passau en omstr.	1955—1957
Feldberg (Sch.w)	10	Gehele Z.-W.-hoek Duitsland	1953—1954
Grünten	10	Gehele Middengeb. in N. tot Aalen.	1954—1957
Wendelstein	10	Gehele ruimte om München tot Augsburg	1953—1954
München	<1	Stad München	1953—1954

fooncentrale (Bielefeld voor deze toren) door te stralen naar één der andere torens, al naar gelang het gesprek naar het noorden of zuiden moet. Elke verbinding is een dubbelverbinding. Aangezien dit ook geldt voor het nieuwe P.P.M.-systeem, waarvan het principe straks nader besproken zal worden, is het van belang hier even nader bij stil te staan.

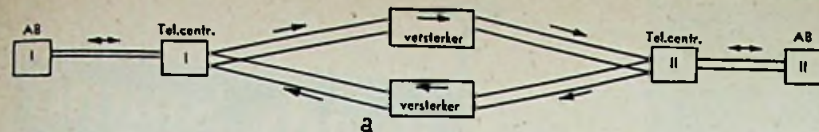
Bij een normaal stadsgesprek wordt van een zg. dubbeldraads-circuit gebruik gemaakt, d.w.z. voor iedere aangeslotene zijn twee aders beschikbaar. Hierover kan het normale gesprek gevoerd worden, aangezien zich in deze verbinding geen versterkers bevinden (zie fig. 14a).

Is dit wel het geval, zoals bij een interlocale verbinding, dan kan deze eenvoudige leiding niet meer gebruikt worden daar een versterker slechts in één richting bruikbaar is.

Zoals fig. 14b dan ook al laat zien, is het nodig een dubbele, zg. vierdraadsverbinding aan te brengen en wel één verbinding van abonné I naar ab. II en een dito van abonné II naar ab. I.

Nu is een normaal gesprek via de versterkers weer mogelijk. Echter is de abonné slechts met één dubbelader op het plaatselijke net aangesloten, zodat het dus noodzakelijk is deze dubbeldraad in de plaatselijke telefooncentrale te splitsen in een vierdraadsverbinding en na de interlocale verbinding met versterkers — of zoals hier: draadloze apparatuur — op de centrale van abonné II weer samen te voegen tot één dubbeldraad, zoals fig. 15a schematisch weergeeft. Ook nu is dus weer een normaal telefoongesprek mogelijk via versterkers of via een draadloze verbinding (fig. 15b).

Voor de via de kabel binnenkomende gesprekken of omgekeerd, via de kabel naar de centrale door te geven gesprekken, bevat deze ruimte de apparaten voor de splitsing van een enkel- in een dubbel-kanaal. Aangezien deze splitsing schematisch de vorm van een stemvork heeft noemt men deze apparatuur dan ook „Ga-

1
 telingen van M dan $\frac{1}{29 \times 10^{-8}}$ of

$\pm 34.000.000$ per sec. zou moeten be-
 dragen (dat is 2.040.000.000 per mi-
 nuut!). Electricisch wil dit echter zeg-
 gen een freq. van ± 34 MHz, een
 nog niet zo heel hoge frequentie dus.

Houden wij ons echter nog aan het
 mechanische systeem, dan zien we
 dus dat van elk der 23 wisselspan-
 ningen elke $0.7 \mu\text{sec.}$ een deel der
 sinusvorm afgetast wordt en als een
 puls doorgezonden. Bij een freq. van
 1000 Hz, waarbij dus de duur van 1
 periode $\frac{1}{1000}$ sec. is, zal een dergel-
 ijke periode dus in ongeveer 1430
 pulsen opgelost worden en doorge-
 geven zoals fig. 16b aangeeft. De
 zender straalt dus van al deze 23
 wisselspanningen achtereenvolgens
 de pulsen uit, na ze op een draag-
 golf gemoduleerd te hebben. Aan de
 ontvangzijde denken we ons nu ook
 even een dergelijk systeem. Het moe-

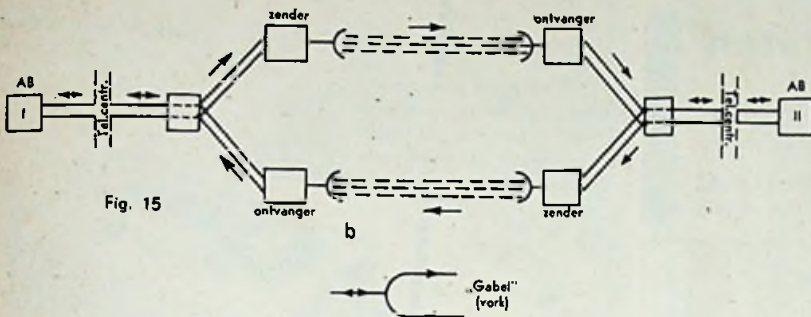

Fig. 15

belgestell". Op een draaggolf wor-
 den nu via een speciaal mengproces
 een aantal (hier dus max. 10) ge-
 sprekken gemoduleerd en aan ont-
 vangzijde weer van elkaar geschei-
 den.

Het P.P.M.-systeem

Geheel anders werkt het door Siem-
 ens ontwikkelde P.P.M.-systeem.
 (P.P.M. wil zeggen Puls Phase Mo-
 dulatie). Evenals bij het oude sys-
 teem treffen we hier wel weer de
 „Gabelgestelle" aan voor de splitsing
 van de dubbeldraad in een vier-
 draadsverbinding, zoals fig. 15b dus
 reeds aangeeft, doch de wijze waar-
 op de gesprekken op een draaggolf
 gemoduleerd worden is geheel anders
 en laat een veel groter aantal kana-
 len tegelijkertijd toe, n.l. 24 stuks.

Hiervan worden 23 voor de tele-
 foondienst benut en zijn dus elk voor
 zich dubbelkanalen, de 24e is het zg.
 stuur- of „synchronisatie" kanaal.

Welk doel dit heeft, zullen we zien
 na bespreking van het principe aan
 de hand van fig. 16a.

We gaan er nu van uit dat het hele
 proces niet langs elektrische, doch
 langs mechanische weg tot stand
 kwam. E.e.a. laat zich dan gemak-
 kelijker verklaren.

Nemen we aan dat we een rote-
 rende schakelaar met 24 contacten
 hebben, waarvan het moedercontact
 door een motor aangedreven wordt.
 Het gevolg zal dus zijn, dat het moe-
 dercontact M (zie fig. 16a) achter-
 eenvolgens alle contacten afkast en
 na contact 24 weer met 1 begint. Aan
 de contacten 1 t.m. 23 liggen nu wis-
 selspanningen, sinusvormig, doch
 met willekeurige frequenties (max.
 bijv. 5000 Hz): Van elke frequentie
 wordt dus en wel op het moment dat
 het moedercontact op het betref-
 fende contact staat, een fragment
 van deze sinusvorm doorgegeven
 (punt A in fig. 16b). Het moeder-

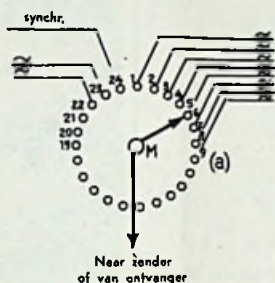
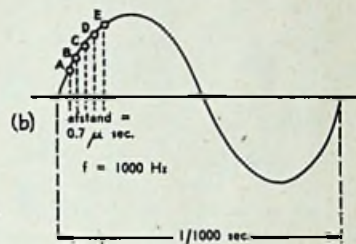

Fig. 16

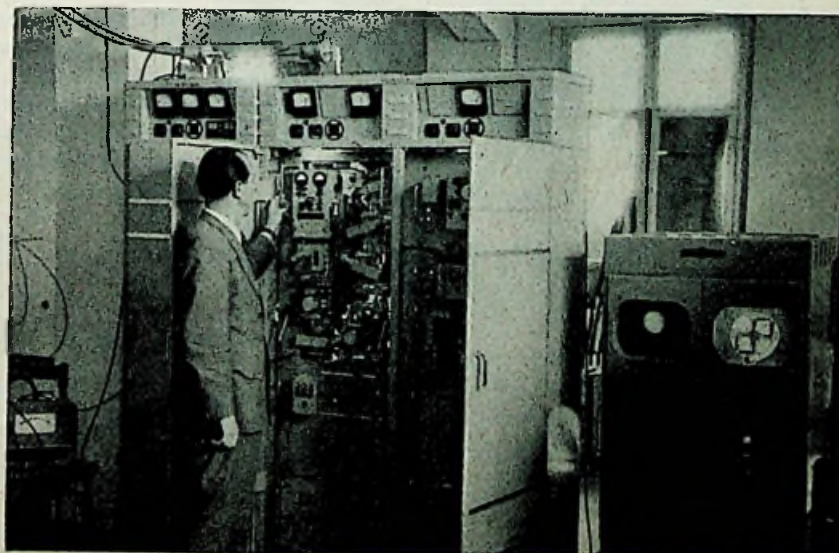
contact draait nu zo snel dat elke
 $0.7 \mu\text{sec}$ (microseconde = 1 miljoen-
 ste hetzelfde contact bestreken
 wordt. Om dit te doen moet één
 rondgaande beweging van M dus
 0.1

— of $0.029 \mu\text{sec.}$ duren. We zien nu
 24

direct dat zulks mechanisch niet uit-
 voerbaar is, daar het aantal omwen-

dercontact hiervan draait precies zo
 snel als aan de zenderzijde, terwijl
 ook steeds hetzelfde contact afgetast
 wordt. Staat dus aan de zenderzijde
 M op contact 5, dan moet dit ook aan
 de ontvangzijde het geval zijn.

Elke puls komt dus weer op het
 juiste contact terecht en derhalve
 zullen dus ook alle 23 wisselspannin-
 gen, nu echter in pulsform, weer
 aanwezig zijn.

Telefunken-apparatuur in het eindstation Keulen

RADIO-TECHNISCH BEDRIJF

wegens omstandigheden **TE KOOP AANGEBODEN**, op goede stand te Rotterdam. - Benodigd kapitaal f 25.000,-. Reflectanten moeten in het bezit zijn van Vestigingsvergunning.

Brieven onder Nr 6004 Adv. Bur. BENJAMIN, Bergweg 351, ROTTERDAM.

Radiostationsglasplaten

volgens plan Kopenhagen

Philips, Erres, N.S.F., Siera, Fridor, Telefunken

Nieuwe volledige typenlijst April 1954 op aanvr.

NED. FILM DRUKKERIJ, Amsterdam-C.

2e Looiersdwarsstraat 17-19 - Telefoon 40869

Uitgave der Uitgevers-Mij „C. MISSET“ N.V., Doetinchem.

Redactie-adres:

Prins Hendriklaan 32, Amsterdam, Tel. 717643.

Voor advertenties:

Uitg. Mij „C. Misset“ n.v., Doetinchem.

Advertentieprijs: 25 cent per mm-regel.

Tel. Administratie Nr 3941 (5 lijnen).

Giro: Afdeling Abonnementen 502259.

Giro: Afdeling Advertenties 502260.

Abonnementsprijs f 4,50 per halfjaar.

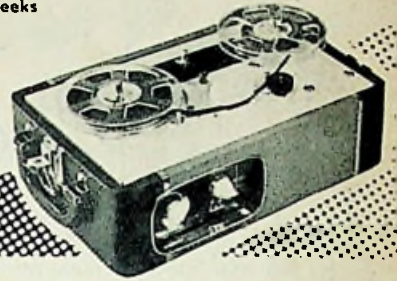
Voor België: frs 83 per halfjaar;

voor het overige buitenland f 5,- per halfjaar.

Handy Sound

de universele
bandrecorder

U stelt Uw eigen programma's samen van zang, muziek en spraak, opgenomen van radio en gramfoon of rechtstreeks met een microfoon.

f 298.-

Uitgebreide folder wordt op verzoek gaarne verstrekt.

KWALITEITSPRODUCTEN VOOR ELECTRONICA

MUIDEN

tel. n. 2942-341

Eurovisie = reizen door Europa in een luie stoel!

Er zijn **NU** grote verkoopmogelijkheden voor

Door de internationale televisie-uitzendingen, die een keur van buitengewoon interessante programma's bieden (o.m. verschillende interland-voetbalwedstrijden) is er grote belangstelling voor Televisie. Maak hiervan gebruik door deze maand speciaal al Uw activiteit op

Erres T.V. te richten. Zet Uw etalages in het teken

van Erres T.V. Erres biedt U een serie T.V.-toestellen,

die uiterlijk en technisch tot de beste ter wereld behoren. U kent toch de prettige Erres financieringsregeling?

ERRES T.V. geeft in een oogwenk een haarscherp beeld.

ERRES T.V. geeft in een oogwenk een haarscherp beeld.

Ontvangstmogelijkheden:

KANALEN 2 t/m 11, beeldbuis 43 cm

rechthoekige beeldbuis met vlak scherm.

automatische synchro-stabilisatie en storingsbegrenzer,

dus zelfs bij sterke auto-storingen een rustig beeld.

ERRES KY 431 U

f 1145.-

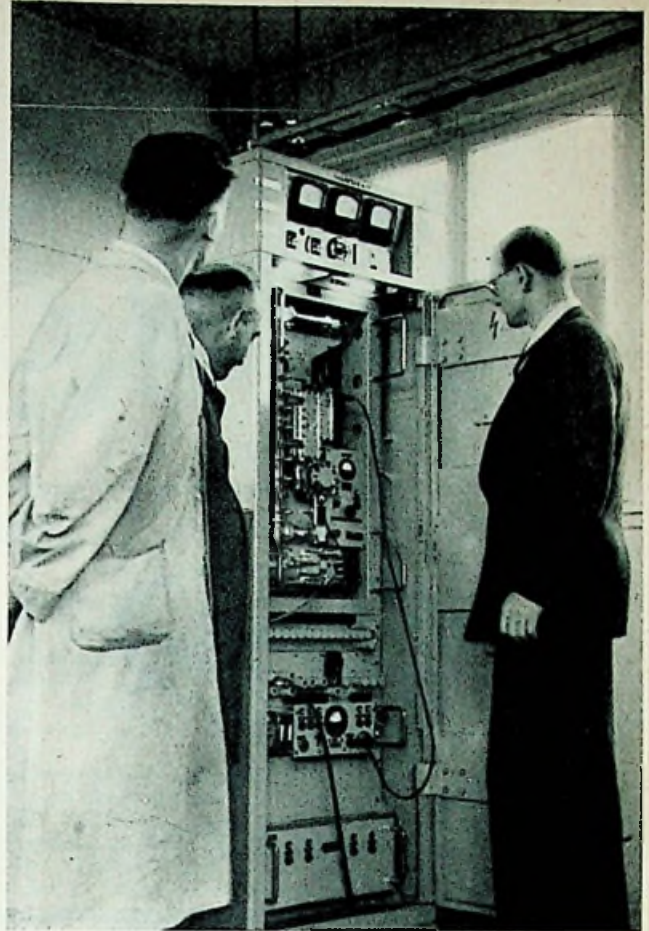
Van der Heem fabriek

R. S. STOKVIS & ZONEN N.V.

Ontvangpost van de Langenberg-zender, waarvan de antennemast nog flauw zichtbaar is op de achtergrond. Rechts de Telefunken-installatie van het hiernaast afgebeelde „paalstation“

Een dergelijke, in pulsen met zeer korte duur onderbroken wisselspanning, zal ons oor bij het terugluisteren als een gave toon waarnemen, zodat bij het voeren van een telefoongesprek over een dergelijke P.P.M.-verbinding de kwaliteit gelijk is aan die van een stadsgesprek.

Om nu te zorgen dat het moedercontact aan de ontvangzijde zuiver synchroon loopt met dat aan de zenderzijde, is het nodig dat de ontvanger door de zender gestuurd wordt met synchronisatie-impulsen, iets wat we ook kennen bij TV. Wordt bij TV hetzelfde kanaal voor beeld- en sync. pulsen gebruikt, bij het P.P.M.-systeem dient hiervoor een apart kanaal en worden dus de sync. pulsen als 24e signaal meegezonden.

In werkelijkheid vindt het splitsen in pulsen aan de zenderzijde en het samenvoegen van de opeenvolgende pulsen tot de (pulsvormige) wisselspanning natuurlijk langs elektrische weg plaats. Het zou ons hier te ver voeren om de wijze waarop dit gebeurt precies te beschrijven, aange-

Het in 'elke toren aanwezige controle-apparaat, waarmede het in- en uitgaande beeld doorlopend wordt gadegeslagen en tevens ingericht voor oscillografische controle van zend- en ontvanginstallaties.

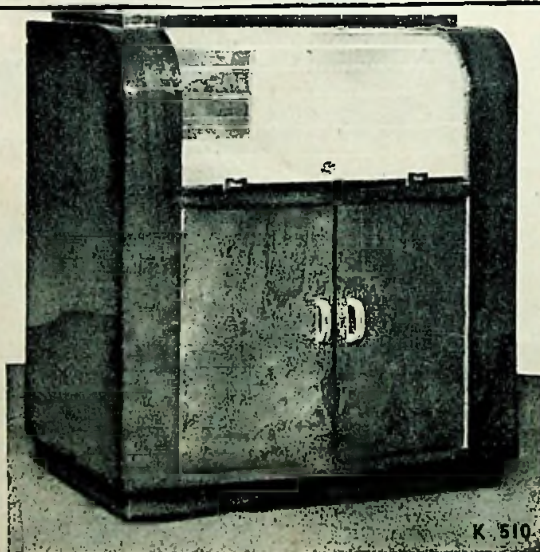

Vuurtoren het merk,
betrouwbaar en sterk

*Plaats
uw bestelling
bij de grossier*

Publicatie van de N.O.R.G.

K 510

Ons nieuwste model

PICK-UP - WISSELAARSKAST

met gebogen deuren (z.g. buikmodel). In hoogglans
noten. Compleet met verlichting en spiegel, netto
f 120.—. Idem met buislamp f 124.—. Franco door
geheel Nederland.

Fa CHR. KARSDORP
ROTTERDAM - Bleiswijkstraat 21c - Telefoon 81692

De beroemde
groene „SCOTCH”

TAPE 120-A.

SCOTCH
BEAIND
Magnetic Tape
High Output

Het Concertgebouw in Amsterdam zegt :

... Scotch Groene Tape is beter, krachtiger ge-
luid en volkomen ruisvrij.

De Radiohandel in Nederland zegt :

... Fantastisch, veel mooier, veel krachtiger, iedere
Recorder is nu veel mooier.

PHILIPS-, „HANDY SOUND”-, GRUNDIG-, WEBSTER-,
A E G-, E A M I-RECORDERS MET „SCOTCH” TAPE 120-A ...
een openbaring.

Type 120 A - 360 M.	f 27.70
180 M.	f 17.05
Proefspoel 45 M.	f 4.50
Type 111-A - 360 M.	f 24.50
180 M.	f 15.35
Type 101-A. (Papier)	
prachtkwaliteit 360 M.	f 14.95
180 M.	f 9.60

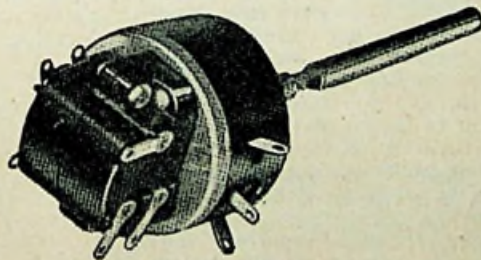
20-Secondenmonster GRATIS voor de Radio-, Kino-, Muziek-
en Kantooromachinehandel.

VERKOOPKANTOOR „SCOTCH”

S. R. TAPE voor Nederland - Postbox 691 - Amsterdam-C.

LESA

POTENTIOMETERS

GRAFIET van 0,1 tot 2½ Watt
weerstand : minimum 10.000 Ohm tot maximum v. 2 Meg.

DRAADGEWONDEN van 2 tot 200 Watt
weerstand : minimum 2 Ohm tot max. van 200.000 Ohm
Nadere gegevens en prijzen op aanvraag.

ALLEENVERTEGENW. VOOR NEDERLAND :

ALFRED LUDERT - AMERSFOORT

Van Maerlantlaan 1

Telefoon 5724

zien dit een zeer gecompliceerde schematisering meebrengt. Opge-merkt wordt nog dat elk kanaal in feite een dubbelkanaal is voor beide spreekrichtingen (zie weer fig. 15b).

De uitstraling van de pulsenserie geschiedt weer op dm-golven via parabolische spiegels. Door dit pulssysteem heeft men nog een groot voordeel bereikt, dat vooral voor telefoongesprekken van belang is, n.l. geheimhouding. Het is praktisch onmogelijk een dergelijke verbinding af te luisteren. Ten eerste al niet omdat het gerichte golven van toren naar toren betreffen. Zou wegens doorstraaleffecten iemand in staat zijn deze frequentie te ontvangen, dan nog is de ontvangst volkomen onverstaanbaar en dus waardeloos.

Ook bestaan er dergelijke verbindingen van postkantoren in de buurt van de relaisketen naar de torens en omgekeerd. Een voorbeeld hiervan de verbinding van het hoofdkantoor Münster naar de toren bij Beckum.

Momenteel wordt nog met de oude Wehrmacht-apparaten gewerkt, doch de P.P.M.-apparatuur is ook hier in aanbouw.

Verder worden de relaistorens nog gebruikt om er de apparaten en stralers op te stellen voor de „autofunk”, dat is onze mobilifoondienst. Voor wat de toren op de Hünenberg bij Bielefeld betreft was men tijdens ons bezoek bezig met het aanbrengen van de rondstraler hiervoor. Door de grote hoogte van deze stralers is het, met deze FM-zenders te bestrijken oppervlak zeer groot.

Post voor Duitsland

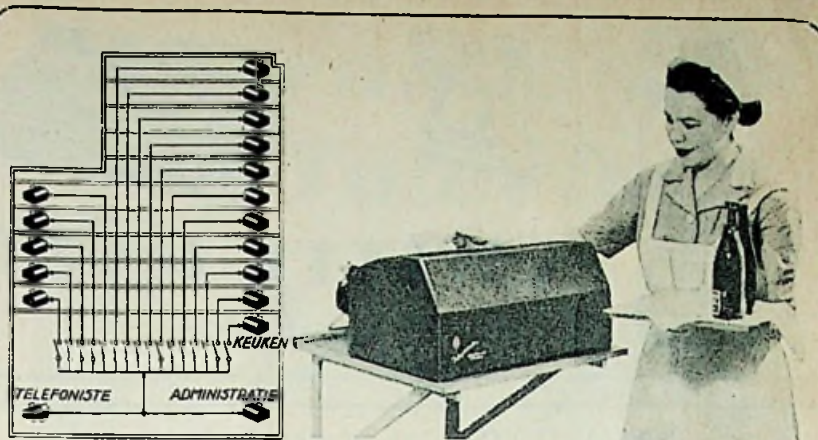
Ten einde vertraging in de overkomst te voorkomen verdient het aanbeveling in het adres van de correspondentie voor Duitsland, het nummer te vermelden van het post-district waarin de plaats van bestemming is gelegen. Dit nummer moet bij voorkeur in een cirkel (bijvoorbeeld 20a) bij de plaats van bestemming worden vermeld.

Voor zover het correspondentie voor Berlijn betreft, is het gewenst op het adres op in het oog vallende wijze aan te geven, in welke sector (Amerikaanse, Britse, Franse of Russische) de geadresseerde woonachtig is.

Nieuwe Jaarbeurshal zal Margriethal heten

Tijdens de onlangs gehouden vergadering van de Raad van Beheer der Koninklijke Nederlandsche Jaarbeurs, welke werd bijgewoond door Z.K.H. Prins Bernhard, Koninklijk Commissaris en lid van de Raad van Beheer, heeft deze zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel de nieuwe jaarbeurshal, welke thans op het Croeselaanterrein wordt opgericht, de naam „Margriethal” te geven.

De Margriethal zal medio Augustus a.s. gereedkomen en bij de Na-

Bij de omslagfoto

*T*erwijl het hier nog als vermeldenswaardig geldt indien hotelkamers voorzien zijn van radio, is in 't buitenland reeds een volkomen elektronisering van het hotelwezen aan de gang. Amerika — waar men zich door niets laat weerhouden om de service en de bedrijfseconomie tot het uiterste op te voeren en waar in enkele hotels bijv. ook reeds lijn-televisie ingang heeft gevonden voor interne communicatie — maar buiten beschouwing latend, willen we ditmaal het oog richten naar Noorwegen.

In het in 1951 geopende Viking Hotel te Oslo (600 bedden — 11 verdiepingen) vindt men nml. een uit 17 units bestaande Creed teleprinter-installatie toegepast voor „room-service”. Bijvoorbeeld iemand wenst een lunch opgediend en geeft, zoals gebruikelijk, dit verlangen te kennen via de huistelefoon. De clou is nu, dat de telefoniste de lijn direct overschakelt naar de teletypiste, waarna deze haar verreschrijver doorverbindt met de teleprint-ontvanger in de hoofdkeuken, maar tegelijk ook met de „paging-unit” in het bediendenvertrek op de betreffende verdieping én met het ontvangapparaat van de administratie. In één cyclus wordt de bestelling nu schriftelijk doorgegeven, compleet met kamernummer en tarieven.

Tegelijk met zijn lunch ontvangt de gast het via de paging-unit doorgegeven afschrift van zijn bestelling en ondertussen is op de administratie het bedrag al bijgeboekt op diens rekening. Ook telegrammen en interlocale telefoongesprekken vanuit de gastenkamers worden op deze wijze per verreschrijver behandeld en geadministreerd.

Het systeem sluit fouten en vergissingen uit, geeft een enorme bespoediging aan de gang van zaken en heeft bovendien het voordeel, dat men ogenblikkelijk kan afrekenen, indien een gast plotseling zal moeten vertrekken.

jaarbeurs (7—16 September) ter beschikking worden gesteld van de Afdeling Medische en Laboratorium-apparatuur.

De nieuwe hal heeft een oppervlakte van ca 7.000 m².

Post van lezers

Korting op electr. artikelen

Er zijn nog steeds vele importeurs etc. die hun artikelen verkopen tegen kortingen van 20 %. Dit komt voor bij electrisch installatiemateriaal, bij wasmachines, enz.

De bedoeling van mij is, mijn collega's er op attent te maken dat een dergelijke lage korting voor niemand randabel kan zijn. Trekt men hier de omzetbelasting en de andere normale zakelijke onkosten van af, dan blijft er zo weinig over dat geen zaak hiermee rond kan komen.

Wanneer wij ook hier de handen in elkaar slaan, ben ik overtuigd dat genoemde kortingen dra zullen veranderen.

Ik vind het een algemeen belang om hier aan mee te werken.

Arnhem

S. DE WIT

L.S.

Advertenties voor dit blad en brieven op advertenties onder nummer dienen rechtstreeks te worden gezonden aan de Uitgeverij „C. Misset” N.V. te Doetinchem.

„WITTE KAT“
is kwaliteit

ELECTROTECHNISCHE EN RADIOGROOTHANDEL

W. OOSTERBERG - ZUTPHEN

BEUKERSTRAAT 53

TEL. 3317 (K 6750)

Steeds
groter
wordt
de
kring...

Blaupunkt
Continental
Deutsche Grammophon Gos.
Emud
Graetz
Grundig
Kaiser
Krefft
Loewe-Opta
Metz
Nord-Mende
Saba
Schaub
Siemons
Telefunken
Tonfunk
Wega

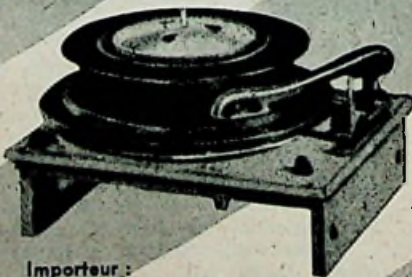
• van toonaangevende radiofabrieken die

Perpetuum-Ebner

PLATENSPELERS EN -WISSELAARS

in hun radio-gramfoon-combinaties bouwen

Een overtuigend bewijs van kwaliteit!

Importeur:

HOLLAND - IMPEX

Mgr. v. d. Weteringstr. 75 - UTRECHT - Tel. N 30-18601

Alhof
Elphora
Fimi
Magnadine
Radio Test
Voce del Padrone

TE KOOP:

Philips Versterker

type 2822 - 50 Watt, met
nieuwe lampen f 325.-.

A. HARMELINK - Meppel.
Telef. 1468.

E. J. DIE IPOEIL
GRONINGEN

REPARATIES IN DRIE DAGEN KLAAR

In een der grootste plaatsen der provincie Utrecht,
wordt, wegens familie-omstandigheden, voordelig te koop
aangeboden: **EEN ZAAK** in

Electricische Apparaten, Radio en Televisie,

Annex Installatie- en Reparatie-inrichting.

Erkend door N. V. R. D. en Cistofa.

Op eerste stand gelegen. Modern ingerichte winkel en
woning, werkplaats en garage. Woning leeg te aan.

Alleen serieuze reflectanten, die over voldoende middelen
beschikken, gelieven te schrijven onder nr 639801 R.W.,
aan het bureau van dit blad.

*Glaats
Uw bestelling
bij de grossier*

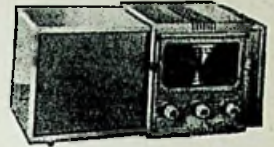
Publicatie van de N. O. R. G.

In Uw moderne

woning,
bij moderne
meubelen
een modern

LORENZ
ontvangtoestel

uit de
LORENZ C-serie

Leverbaar in 5 kleuren, alle
voorzien van U.K.W. (F.M.)
in prijzen vanaf f 228.-.

LORENZ Radio buizen type
EM 71, EM 72 en EM 85
voor Bandrecorders, alsmede
vele andere typen LORENZ
Miniatuur Buizen en LORENZ
Luidsprekers zijn thans uit
voorraad leverbaar.

Lorenz
sedert 1880
een kwaliteits-
begrip

LORENZ
radio-import

Regulierstr. 128
NIJMEGEN

EUROVISIE

in de reclame

- Hoge-druk campagne van Philips beoogt direct resultaat
- Beslissende moment wellicht nu, zegt C. H. M. Wirtz

Juist na het afsluiten van ons vorig nummer is van de afd. Verbruiksontwikkeling der N.V. Philips Verkoopmij een uitvoerige uiteenzetting ontvangen omtrent dezerzijds i.v.m. de internationale beeldprogramma-uitwisseling geplande publicaties. In zijn toelichting op de verschillende reclamemiddelen die in stelling (zullen) worden gebracht, werd door de heer C. H. M. Wirtz, hoofd van de afdeling V. O., gewezen op de mogelijkheid dat de internationale TV-maand wel eens het „rijp worden" van de televisie in Nederland zou kunnen betekenen.

De tv-campagne van Philips werd ingeluid met de speciale kleurendrukpublicatie „Internationale Televisie - Enorme Verkoopkansen", waarin de handel op de hoogte wordt gesteld met de aard en mogelijkheden van „Eurovisie" en welke een outline geeft van de (inmiddels reeds in circulatie gebrachte) media voor verkoopbevordering, zoals groot-formaat advertenties in de dagbladen, de tv-folder „Zie vreemde landen in uw huiskamer", uitnodigingskaarten voor demonstraties met naamvlak voor handelaar, een „plaatskaartenboekje" in de vorm van een entreebewijs, een showcard in kleuren als etalagestuk, vensterbiljetten met grepen uit het programma en een „direct-mail" reclame, waarbij — toppunt van gerief — de werfbrieven aan door de handelaar te wijzen adressen vanuit Eindhoven worden gepost.

Aan al dit „afgestemde" materiaal is zeer grote zorg besteed, de uitvoering is rijk en royaal, de werfkracht ongetwijfeld tot maximum opgevoerd — kortom, complete A-wapens voor een hernieuwd en kansrijk offensief, dat met aansluitende, doelbewuste, activiteit van de detailhandel in de voor tv-ontvangst open liggende gebieden, de zomer van 1954 mogelijkwerwijs tot een commercieel unicum zal kunnen maken.

Een afzonderlijke plaats wordt in de Philips tv-campagne ingenomen door een origineel en moppig stuntje,

Internationale Televisie:

daaruit bestaande dat besturen van eerste-, tweede- en derdeklasse voetbalclubs een *direct-mail* hebben ontvangen, waarin wordt opgewekt, nu er „werkelijk goed voetbal" valt te zien, de spelers gelegenheid te verschaffen om de wedstrijden voor het wereldkampioenschap per tv-apparaat te volgen, hetzij voor rekening van de club of bij een of meer bestuursleden. Aan de envelop van deze snedige verkoopbrief was 'n netje met een kleine bal bevestigd...

Gezichtsscherpte in verband met televisie

In 1951 werd door de Medische Afdeling van Philips bij 228 personen van 7 tot 64 jaar een onderzoek verricht over de gezichtsscherpte in verband met contrast en helderheid. De gezichtsscherpte bleek daarbij

ook af te hangen van de leeftijd van de waarnemer.

Onder overigens gelijke omstandigheden is het gezichtsvermogen van 50-jarigen ongeveer de helft van dat van 10-jarigen, terwijl het gezichtsvermogen van een zeventigjarige nog slechts een kwart is van dat van een tienjarige. Door vergroting van de helderheid tot het honderdvoudige kan men de gezichtsscherpte verdubbelen; dit laatste is ook mogelijk door het contrast te verviervoudigen.

Dit onderzoek over de gezichtsscherpte in verband met contrast en helderheid is ook van belang voor de televisie en in het algemeen voor andere vormen van beeldprojectie, zoals die van lantaarnplaatjes en filmprojectie.

Meer uitvoerige bijzonderheden over deze studie vindt men in een artikel van G. J. Fortuin in het Maart-nummer van het Ph. Techn. Tijdschrift.

FM - alleen maar pleisterwerk ?

Met lege handen „onverwijld naar betere radio-ontvangst“

Aandachtige lezing van het persbericht over het regeringsbesluit inzake FM-uitzendingen zal wel tot de conclusie hebben gevoerd dat het onmiddellijke perspectief slechts uiterst mager kan zijn. Voor de uitvoering der plannen staan niet meer dan drie zendinstallaties van zeer matig vermogen ter beschikking, zodat de opbouw praktisch nog van de grond af aan moet beginnen. De enige feitelijke wijziging in het omroepbeeld zal zijn de aan Friesland en Groningen te bieden „eerste hulp“. Eind Mei was echter noch bij de Nozema noch bij PTT ook maar iets gehoord dat het mogelijk zou maken deze eerste hulp „onverwijld“ te laten ingaan. Komt de opdracht van „Waterstaat“ af, dan zullen daar toch nog een viertal weken mee gemoeid zijn.

Medegedeeld kan worden dat de Hengelo-zender voorlopig van de

kaart is. Er zal eerst aandacht worden gegeven aan Friesland, waarheen de thans nog in Scheveningen werkzame 1 kW „Federal“-zender zal worden overgebracht, wat dus het spoedige einde van Scheveningen-FM betekent. Wáár precies deze zender zal worden opgesteld staat nog niet vast, doch vermoedelijk zal dit in de buurt zijn van Leeuwarden. Grond, behuizing en mast — dit alles hangt nog onbeslist in de lucht, aangezien hangende de regeringsuitspraak geen stap mocht worden verzet.

In Hoogezand wordt een eveneens al in 1947 aangekochte 3 kW Brown-Boveri zender opgesteld, die met de daarvoor bestemde mast een nuttig stralingsvermogen zal hebben van 15 kW. Hier zal men binnen een straal van 60 km van goede ontvangst kunnen genieten.

De alreeds geruime tijd in het Limburgse werkende experimentele zender te Hulsberg, dat iets ten N.O. van Maastricht ligt, is een 0.6 kW eenheid met een stralingsvermogen van 3 kW.

Gezien de op heden nog zeer ondoorzichtige toestand is het hachelijk om enig vermoeden te uiten omtrent de verdere gang van zaken; zoals het

er nu nog uitziet zullen er zeker 2 jaar mee heengaan aler men overal in de randgebieden op bevredigende ontvangst kan rekenen.

De beslissing om de „derde fase“ op een later ogenblik in beschouwing te nemen geeft te vrezen dat de regering de kern van de kwestie uit de weg is gegaan, en weer toevlucht zoekt in een halfslachtigheid die wat TV betreft al ellende genoeg berokkend heeft. Nodig is een duidelijke uitspraak of aangestuurd wordt op een het gehele land bestrijkende FM-omroep of dat louter regionale ontvangstverbetering de bedoeling is. Dit laatste zou, commercieel en industrieel gezien, volkomen ondragelijke toestanden in het leven roepen.

Hoe dan ook, de gevallen beslissing is slechts een halve beslissing en daarmee zal de radiobranche geen vrede kunnen hebben. *Net zomin als met het feit dat de uitvoering der plannen „automatisch“ in handen komt van PTT, waarin menigeen thans meer de almachtige bovenwet staande concurrent is gaan zien dan de vertrouwde behartiger van het radiobelang.*

De situatie dwingt tot waakzaamheid! Lv.

Wij fraisen voor U

WORMTANDWIELTJES

van Celleron, voor elektrische en veren-motors in één week gereed.

Stuurt u ons de as met het oude raadje. Is het oude raadje niet aanwezig, dan de gehele motor. - De prijs bedraagt f 5.— per stuk.

J. de Hooge & Zonen

Westelinde 176 - Den Haag

Telefoon 320389.

TE KOOP AANGEBODEN in ROTTERDAM:

Electro-

Radio-Techn. Bureau

(V. E. V. diploma vereist) met flinke omzet op gebied van electr. apparaten en rijwielen. Uitsluitend serieuze gegadigden, die over de nodige middelen beschikken, gelieven te reflecteren onder no. 639799 R.W. aan het bur. van dit blad.

Hoe verhelp ik storingen van mijn bromfiets ?

Raadpleegt hiervoor de boeken:

„HET RIJWIEL MET HULPMOTOR“

door C. Buiten, 65 blz. met 75 fig. Prijs f 3.25.

„DE BROMFIETS“

door J. Tendeloo, Handleiding voor aankoop en gebruik van een gemotoriseerd rijwiel, 89 blz. met 45 fig. Prijs f 3.45.

Toezending volgt na ontvangst van het bedrag in postzegels of per postwissel of per postgiro No 502258, met duidelijke vermelding van de titel(s). Levering onder rembours kost 35 cent extra.

BOEKHANDEL „C. MISSET“ N.V. Doetinchem.

TE KOOP wegens ziekte van eigenaar een

GOEDE RADIOZAAK

annex reparatie-werkplaats in centrum van de stad Groningen. Omz. 1953 f 44832.- Zonder benodigde papieren onnodig hierop in te gaan. Eventueel woning beschikbaar.

Br. onder no 639803 R.W., aan het bur. van dit blad.

Snelgroeiend radio-bedrijf (annex electro-huish. app.) zoekt voor noodzakelijk geworden uitbreiding

MEDEWERKER

met vakkundige scholing. Deelname in kapitaal (min. f 30.000,—) wordt als voorwaarde gesteld.

Brieven met uitv. incl. onder no 639804 R.W., aan het bur. van dit blad.

HELLESENS
TIJGER - BATTERIJEN
2x de levensduur van een gewone batterij!
IMPORT MARYNEN DEN HAAG

RADIO-TECHNIKER

met ruime praktische ervaring gevraagd, radiozaak centrum van het land, liefst in het bezit van autorijbew. Brieven met volledige opg. van opleiding en vorige werkkring onder no 639802 R.W., aan het bureau van dit blad.

WILT U VOORDELIG EN GOED UW

WINKELBETIMMERING veranderen ?

Vraagt dan prijs en tekening bij

Fa J. HAASDIJK - ROTTERDAM

Loetestraat 2 (Spaansepolder)
Telefoon: 35686 (3 lijnen)

IN 35 JAAR VERZORGDEN
WIJ MEER DAN 3700
WINKELINTERIEURS

Ook op financieel gebied staan wij U gaarne met raad en daad terzijde.

Levering door geheel Nederland en België

Hoopvolle stemming op TV-markt

HANDEL — „VOORZICHTIG OPTIMISTISCH“ — OVER WIJD FRONT TOT HERBEVOORRADING OVERGEGAAN

MEI-OMZET VAN TV-ANTENNES VIERVOUDIGE VAN NORMAAL

OM een idee te krijgen hoe de detailhandel zich instelde t.o.v. de Eurovisie — waarvan het begin, nu wij dit schrijven, nog een volle week van ons af ligt — zijn wij Maandag 31 Mei eens op onderzoek uitgegaan, waarbij telefonisch contact werd opgenomen in de eerste plaats natuurlijk met Philips en Erres, voorts met een tweetal antennefabrikanten en enkele detaillisten.

Van Eindhoven luidden de berichten, dat er door de handel op ongewone schaal gereageerd is op de reclame-planning en dat op een breed front tv-apparaten geëxpedieerd zijn tot een veelvoud van normaal. De opinie is dat de handel de komende weken met gespannenheid tegemoet ziet en, zonder tot uitbundigheid te vervallen, toch wel rekent op vlotte afzet van de opgenomen voorraden.

Ook volgens de heer J a c. S m i t s, directeur afd. Radio van R. S. Stokvis & Zn., was de gang van zaken tot dusver redelijk bevredigend. De reclame begint gevolgen te krijgen; weliswaar niet wild, maar toch voldoende om de verwachting te wekken dat de tv-verkoop een flinke pas in de goede richting zal maken. Belangrijk is dat de handel zelf de kansen hoog genoeg aanslaat, om daar 'n wissel op te trekken in de vorm van aanvullingen van de werkvoorraad. Daaruit blijkt waardering voor de door fabrikanten ontpoode activiteit en een bereidheid om niet achter te blijven in het waarnemen van reële kansen om meer continuïteit te brengen in de verkoop.

De radio-afdeling van het Erres-filiaal te A m s t e r d a m kon een be-

duidende opvering van de tv-belangstelling in het Westen van het land constateren. Niettemin was men daar toch wel de mening toegedaan dat would-be kopers overwegend geneigd zijn om eerst eens te kijken wat er van terecht komt, zodat pas als de uitzendingen zijn begonnen duidelijker zal kunnen blijken of het inderdaad tot een „stoot“ komt. Gaat het die kant uit — en de mogelijkheden zijn er — dan zal de radiohandel bij wijze van spreken dag en nacht in touw moeten zijn om de oogst tijdig binnen te halen. De handel zal hier steun krijgen van eigen demonstraties in de Erres-showroom aan de Keizersgracht.

Zeer positieve geluiden kregen we te horen van ir D. Dekker van „Tewea“, die er van uit ging dat een vrij betrouwbare maatstaf gelegen is in de antenne-verkoop, die in Mei bij „Tewea“ tot het viervoudige opliep. Aangezien het gros van de handelaren geen eigen voorraad aanhouden en de tv-antenne als regel naar gelang van de vraag plegen te bestellen, kan men veilig aannemen — aldus deze zegsman — dat globaal genomen de directe tv-verkopen zich reeds op een veelvoud van normaal

Meer-kanalen bandrecorder

Ten behoeve van 't vliegveld Zürich-Kloten werd door Philips Zwitserland een meer-kanalen bandrecorder geleverd voor het vastleggen van de gesprekken van de verkeerscontrole dienst met binnenkomende en vertrekkende vliegtuigen. De betekenis hiervan voor de veiligheid van het luchtverkeer ligt voor de hand; bij evt. ongevallen kan men de gesprekken terugluisteren en dan geeft dit bewijsmateriaal wellicht aanknopingspunten voor het vaststellen van de oorzaak.

De apparatuur biedt de mogelijkheid 15 gesprekken tussen de verkeersdienst van het vliegveld en binnenkomende en vertrekkende vlieg-

tuigen tegelijkertijd vast te leggen. Dit gebeurt op één enkele magnetische band met een breedte van 16 mm, die een opnamecapaciteit van 8½ uur heeft. In totaal zijn er drie van deze 15-kanale eenheden, waarvan er steeds één in bedrijf is. Bij storingen wordt de volgende eenheid automatisch ingeschakeld. De gehele apparatuur heeft een omvang van een middelgrote boekenkast.

De opnamen bewaart men ongeveer 30 dagen, waarna ze worden uitgewist; de geluidsbanden kunnen daarna wederom worden gebruikt.

De installatie, die thans reeds enige maanden in gebruik is, verheugt zich in een grote belangstelling van deskundigen op dit terrein.

bewegen. „Van hieruit gezien is er dus zeker reden tot optimisme. Door tijdige verhoging van de productie hebben wij de vraag zonder moeilijkheden kunnen opvangen en de situatie wordt hier zo beoordeeld, dat we voorlopig full-speed blijven doordraaien“.

Ook de directie van het verkoopkantoor Amsterdam van W. J. Stokvis Metaalwarenfabriek N.V. zag in de sterk oplopende antenne-omzet evidente aanwijzingen voor een gunstige publieke reactie op de berichten over het televisie-gebeuren. Evenals bij onze andere contacten had men hier menen te kunnen constateren dat verschillende zaken, waarvoorheen nog niets aan televisie is gedaan, besloten hebben nu een kans te wagen.

In de detailsector — plaatselijk beschouwd — gaf eind Mei de toestand nog geen wijziging te zien. Door ons gepolste hoofdstad-handelaren verklaarden nog in afwachting te zijn van het resultaat der zo juist in zee gegane folders etc. Overal hoop en ten dele zelfs de verwachting dat de propaganda niet zonder goede gevolgen zal blijven, maar bepaalde „opstekertjes“ hadden zich toch nog niet voorgedaan.

„All-electronic“ 405-lijnen kleurentelevisie gedemonstreerd door Marconi Co

Vorige week is in Engeland een eerste en naar 't heet zeer geslaagde demonstratie gegeven van kleurentelevisie volgens het Amerikaanse NTSC-systeem, maar dan toepasselijk gemaakt voor de 405-lijnen standaard van de BBC.

De demonstratie vond plaats in het laboratorium van Marconi Ltd aan de Strand te Londen en was te volgen over vier kvtv-ontvangers, waarvan twee uitgerust met de RCA driekleuren-beeldbuis, terwijl in de andere toestellen gebruik werd gemaakt van de Philips projectiebuis (één voor elke primaire kleur, dus 3 voor elk van beide installaties). Het 5 MHz NTSC-systeem en het 7.5 MHz Marconi-systeem werden vergeleken, zowel in de weergave van zwart-wit als van gekleurde beelden.

Gebruik werd gemaakt o.m. van een nieuwe Marconi-camera met twee opneembuizen, één voor monochrome beelden met een 3 MHz definitie en de andere voor een tweekleurig beeld op 1.5 MHz. Met deze camera werden vanuit het venster straat-scenes opgenomen.

De methode, die de mogelijkheid biedt om de gebruikelijke zwart-wit ontvangers tot tijd en wijle in gebruik te houden, kan zonder meer — en volgens de berichten veelal op economische wijze — worden overgeplant op hooglijnige systemen.

Nieuw!

Eén antenne voor
BRUSSEL FRANS
en
BRUSSEL VLAAMS

4 elementen - 22 MHz breed
 Versterking: 2,8 tot 3x (9-9,5 dB.)
 Precies 300 Ohm aanpassings-
 weerstand
 Gewicht slechts 700 gram

fl. **32.⁵⁰**

2e Wittenburgerdwarstr. 15 - A'dam - Tel. 51172

*Plaats
 uw bestelling
 bij de grossier*

Publicatie van de N.O.R.G.

Wegens aankoop grote partij **SPECIALE AAN-
 BIEDING** van de volgende

Radio-onderdelen

Extra lage prijzen!

- Solide golflengte schakelaar, 1-deks - 3 x 4
 standen, bruikbaar voor verschillende doel-
 einden, slechts ..... f 0,65
- HUNTS, de betrouwbare electrolyt. con-
 densator, 2 x 16 MF, 450 Volt, alumin. can ..... f 1,50
- RIMLOCK buisvoet, bakeliet ..... f 0,29
- SLEUTEL buisvoet, bakeliet ..... f 0,29
- 3-polige PLUG met voet, verliesvrij ..... f 0,75

Prima ENGELSE AFSTEM-CONDENSATOR
 van bekend fabrikaat, robuuste uitvoering,
 2 x 490 pf. Extra verlaagde prijs ..... f 2,75

REMIX POTENTIOMETERS
 1 Mohm - 0.25 Mohm en 0.1 Mohm
 met schakelaar ..... f 1,35
 0.05 - 0.025 en 0.005 Mohm zonder schakelaar f 0,95

Monsterzending van deze artikelen wordt U
 gaarne toegezonden na storting op onze post-
 rekening 219857 ad f 8,90 met vermelding
 „Monsterzending ELECTRA”.

Verzending naar binnen- en buitenland.

A. VALKENBERG N.V.

Kinkelstr. 250 - 258, Amsterdam, Tel. 83678-84416

De **INSPECTEUR DER DOMEINEN TE UTRECHT**, zal
 op 12 Juni 1954 v.m. 10 uur, in het openbaar bij inschrij-
 ving verkopen:

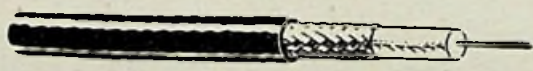
VERBINDINGSMATERIAAL, w.o. zenders, omvor-
 mers, antennemasten, seinrelais, microfoons, enz.,
 alsmede een nood-aggregaat met D.K.W. motor,
 aanwezig op het terrein „De Varenkamp” van de Rijks-
 politie te Bilthoven, Soestdijkerstraatweg.

Bezichtiging: 8 Juni 1954 van 9 tot 17 uur op voor-
 meld adres.

Inschrijvingsbiljetten in gesloten enveloppe, voorzien van
 de aanduiding „Inscr. radio-materiaal d.d. 12-6-1954” in
 te leveren ten kantore van voornoemde Inspecteur, Malie-
 singel 12, uiterlijk 12 Juni 1954, v.m. 10 uur.
 Kavellijsten verkrijgbaar op voormeld kantoor.

feeders 300—150—75 Ω

H. F. kabel rond 75 Ω

cap. arme antennekabel 135 Ω

Televisie- en FM-ontvangst
 stellen hoge eisen
 aan de te gebruiken
 kabels.

POPE-kabels
 bieden U de
 grootst mogelijke
 zekerheid!

Vert. voor Nederland:
T. H. O. „ROMAL”
 Plompeterengracht 12
UTRECHT - Tel. 18041

Fil.: } A'dam Tel. 30210
 } R'dam Tel. 23032

★ **N.V. POPE'S DRAAD- EN LAMPENFABRIEKEN - VENLO**

*Plaats
Uw bestelling
bij de grossier*

Publicatie van de N.O.R.G.

Vakkenstellingen

formaat 2 x 1 meter,
geheel stalen uitvoering,
de schotjes met één handgreep verstel-
baar,

prijs 91 vakken ..... f 102
prijs 117 vakken ..... f 106
prijs 221 vakken ..... f 121

Vraagt gratis prijscourant!

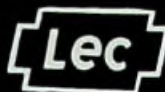
PLAATMEUBELFABRIEK

Firma van Eijk & Touw, A'dam

Nwe Leliestraat 1180 - Telefoon 42 719

Reno mededeling

Als opvolger van de bekende strak uitgevoerde

KOELKAST P 35,
brengen wij thans de

P 36 van dezelfde inhoud
(85 L.) in een zeer luxe
uitvoering

heeft bewezen uiterst be-
trouwbaar te zijn en ge-
ruisloos te werken.

f 775.- 5 jaar garantie f 775.-

kan ook Uw voordeel zijn.

Vraagt folders en inlichtingen.

RENO HANDEL MIJ N.V.

Gebouw Hirsch - Amsterdam
Telefoon 35871 - 36084 - 33710

WINST EN ERRES WASMACHINES

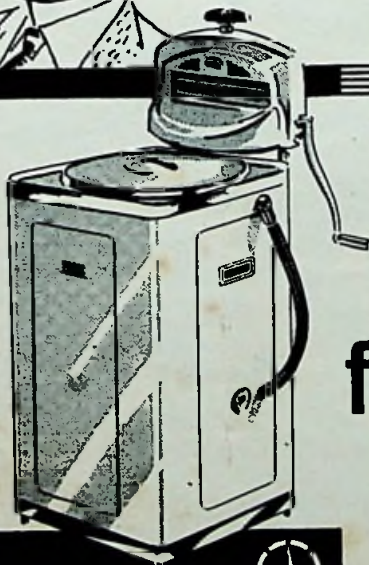

Uw klanten willen kwaliteitsproducten. Daarom is de vraag naar de ERRES wasmachines zo groot, daarom zijn de ERRES wringers zo gewild. Doe Uw voordeel met de onvergelykelijke ERRES-kwaliteit. Profiteer van de goede, voorlichtende reclame in de grote gezinsbladen. Dit zal U geen windeieren leggen!

*Alles draait
om de
wasBeweger*

Schoner wasgoed - minder slijtage, dat biedt U Uw klanten met een ERRES. Bovendien kunnen de wastijden worden overschreden, zonder dat noemenswaardige slijtage optreedt. Zo'n argument verkoopt!

ERRES

WASMACHINE NO. 1534

f. 337.- met ERRES
metalen hand-
wringers f. 399.-

Grote capaciteit

Berekend op een flinke gezinswas

Warmte-Isolerend

Dubbelwandige constructie tegen
warmteverlies.

Laat U inlichten omtrent

de gunstige condities door **R. S. STOKVIS & ZONEN N.V.**

Ruton biedt U nieuwe verkoopkansen door:

1e De Ruton 12 „Centrofors“ welke in 'n groots opgezette reclame-campagne aan het publiek wordt voorgesteld. Hier ziet U een advertentie uit de serie, welke Uw omzet zal verhogen.

2e „Ruton-Financiering“, waarmee het U extra gemakkelijk wordt gemaakt. Financiering van huurkoop tot 18 maanden. Volle winstuitkering. Geen incasso - geen risico.

U profiteert 2x

HET KWALITEITSMERK

Opzienbarend voordeel van de nieuwe RUTON 12

Centraal Gerichte Zuigkracht

CENTROFORS

Hier is een vinding, die alle andere totaal overtreft: de RUTON 12 „Centrofors“, de stofzuiger met centraalgerichte zuigkracht.

Letterlijk neemt de Ruton 12 „Centrofors“ U het werk uit handen. In een oogwenk zijn Uw kleden, stoelen, traploper e.d. van alle stof ontdaan. Pluisjes, losse haren, draadjes en vuil... zij verdwijnen als sneeuw voor de zon!

Waarom Centraal Gerichte Zuigkracht

Eén van de grootste krachten in de natuur is de wervelwind, de natuurlijke, centraal gerichte zuigkracht. Ruton past dit principe toe - in miniatuur - in de Ruton 12 „Centrofors“, de stofzuiger die het vuil losdraait, waardoor het genadeloos wordt opgezogen.

Aarzel niet langer **U hebt recht op het beste...** op de moderne stofzuiger voor modeme mensen

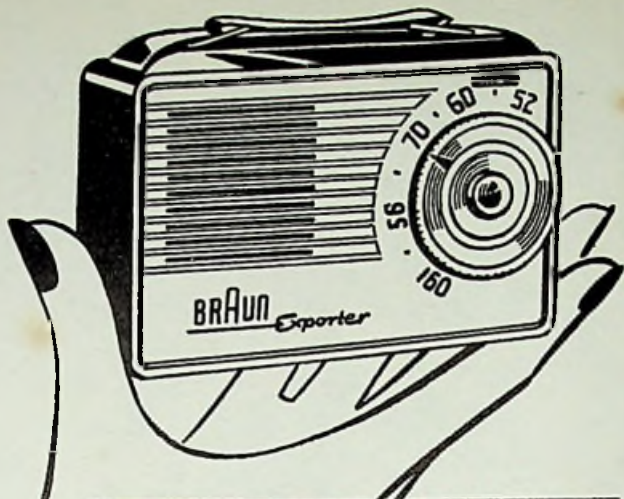

HET KWALITEITSMERK

Compleet met 8 hulpstukken **f135.-**

RUTON HET NATIONALE PRODUCT

"handige" BRAUN
draagbare radio
'n bron van genoeg!

Dat is 'n radio-tje naar Uw hart. Klein van afmeting, prachtig afgewerkt en met verrassende ontvangst en weergavekwaliteit. Waar U gaat of staat, Braun Exporter verschaft U een maximum aan klankrijk genoeg voor een minimum aan gewicht en stroomverbruik. - Een speciale voet met lichtnetaansluiting maakt bovendien van deze elegante draagbare radio een prettig toestel voor in huis.

Prijs **f 125,-** (zonder batterij)

BRAUN

Exporter

Daar moet U meer van weten!

Vul direct de coupon in:

Enkele mensen, die wij de NIEUWE Braun draagbare radio type Exporter toonden, waren meer dan enthousiast. Particulieren zowel als handelaren waren er „weg“ van. Er zijn dan ook alle tekenen, dat deze nieuwe creatie een „bestseller“ gaat worden.

De redenen liggen dan ook voor de hand: een allersmakelijkste uitvoering - niet veel groter dan een fotoestel - uitstekende ontvangst- en weergavekwaliteit - ongekend zuinig in gebruik - lage aanschaffingsprijs - ideale uitbreiding tot lichtnet-ontvanger en daardoor ook als tweede ontvanger bruikbaar.

UW verkoop wordt effectief gestimuleerd door een flink opgezette advertentie-campagne. Daarmee zal dit lollige toesteltje - dat zich zeker veelal zelf zal verkopen - onder de aandacht van het publiek gebracht worden. Door flink opvallende annonces in „Auto - Autorevue - Waterkampioen - Kampioen - Elseviers Weekblad - Nieuwe Eeuw - Haagse Post“, om slechts de voornaamste te noemen, zullen meer dan 500.000 koopkrachtige lezers bereikt worden. Daarvan kunt U profiteren. Door te zorgen dat U: De Braun Exporter in voorraad hebt, op opvallende wijze etaleert en ook zelf inhakende propaganda maakt.

Vraag toezending van nadere gegevens.